

Ζ' Διαγωνισμός “Στέλιος Ξεφλούδας”

Το Κάστρο

Οι 7 βραβευμένες ιστορίες

Προοδευτικός Σύλλογος «Τα Καστέλλια»
σε συνεργασία με το Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης
και το λογοτεχνικό περιοδικό Literature.gr

 ΑΝΟΙΚΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Προοδευτικός Σύλλογος «Τα Καστέλλια»
σε συνεργασία με το Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης
και το λογοτεχνικό περιοδικό Literature.gr

Το Κάστρο

Οι 7 βραβευμένες ιστορίες
στον Ζ' Διαγωνισμό Διηγήματος "Στέλιος Ξεφλούδας"

 ΑΝΟΙΚΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

www.openbook.gr

Μιχάλης Άγγος

Κασσάνδρα Αλογοσκούφι | Κώστας Παπαϊωάννου

Κώστας Τερζανίδης

Μαρία Σμυρναιού | Ντορέττα Αδαμάκη | Καλλιόπη Τσακρή

«Το Κάστρο» – Οι 7 βραβευμένες ιστορίες
Ζ' Διαγωνισμός Διηγήματος "Στέλιος Ξεφλούδας"

ISBN 978-618-81798-5-1

Προοδευτικός Σύλλογος «Τα Καστέλλια»
& Ανοικτή Βιβλιοθήκη

Υπεύθυνος διαγωνισμού & έκδοσης:
Κώστας Στοφόρος

Σχέδιο εξωφύλλου:
Τριαντάφυλλος Ελευθερίου

Επιμέλεια έκδοσης:
Γιάννης Φαρσάρης

Η συλλογή *Το Κάστρο – Οι 7 βραβευμένες ιστορίες στον Ζ' Διαγωνισμό Διηγήματος "Στέλιος Ξεφλούδας"* διανέμεται ελεύθερα στο Διαδίκτυο σε μορφή ψηφιακού βιβλίου με άδεια **Creative Commons**

[Αναφορά δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι παράγωγα έργα]

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο Προοδευτικός Σύλλογος «**Τα Καστέλλια**», η εφημερίδα **Καστελλιώτικα Νέα**, το **Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης** και το **Literature.gr** συνδιοργάνωσαν τον Ζ' Διαγωνισμό Διηγήματος «**Στέλιος Ξεφλούδας**» με θέμα «*Το Κάστρο*».

Η ιδέα ώστε το θέμα του νέου διαγωνισμού να είναι το κάστρο συνδέθηκε με την προσπάθεια για την ανάδειξη των μνημείων και της ιστορίας του χωριού, το οποίο υπήρξε το κέντρο της Δωρικής Τετράπολης.

Ο Διαγωνισμός που διεξάγεται για έβδομη φορά, έχει παράλληλα ως στόχο την προβολή του έργου του Καστελλιώτη δημιουργού αλλά και την ανάδειξη νέων συγγραφέων μέσα από το διήγημα και το γραπτό λόγο. Ο Στέλιος Ξεφλούδας γεννήθηκε στις αρχές του 20ού αιώνα στα Καστέλλια, ανήκε στην περίφημη Γενιά του '30, ήταν από τους ιδρυτές της περίφημης «Σχολής της Θεσσαλονίκης» και θεωρείται ως ο εισηγητής του «εσωτερικού μονολόγου» στην Ελληνική Λογοτεχνία.

Πιστεύουμε ότι μέχρι σήμερα έχουν υπηρετηθεί –στο μέτρο των δυνατοτήτων μας –και οι δυο αυτοί στόχοι, αφού και παρακινήσαμε για γνωριμία με το έργο του Στέλιου Ξεφλούδα, αλλά και πολλοί από τους νέους συγγραφείς που διακρίθηκαν στον διαγωνισμό έχουν σημειώσει μια αξιόλογη πορεία στα ελληνικά γράμματα..

Υπενθυμίζουμε ότι τα θέματα των προηγούμενων διαγωνισμών, τα οποία κυκλοφορούν σε ανθολογίες, ήταν :

- *Επιστροφή στο χωριό*
- *Έγκλημα στο χωριό*
- *Ο καπνός*
- *Ο Ξένος*
- *Το Σχολείο*
- *Το τρένο*

Η Κριτική Επιτροπή του Διαγωνισμού

- ✓ Η Μαρία Αργυροπούλου, ΕΔΙΠ του Τμήματος Διοίκησης Τουρισμού του Πανεπιστημίου Πατρών
- ✓ Ο Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης, εκπαιδευτικός και συγγραφέας
- ✓ Η Δρ. Ευαγγελία Κανταρτζή, διευθύντρια του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης
- ✓ Η Αργυρώ Μουντάκη, εκπαιδευτικός και συγγραφέας
- ✓ Η Ντίνα Σαρακηνού, διευθύντρια του literature.gr
- ✓ Ο Κώστας Στοφόρος, πρόεδρος του Προοδευτικού Συλλόγου «Τα Καστέλλια»

Τα Αποτελέσματα του Διαγωνισμού

Α' Βραβείο

- «Η Μεγάλη Ιδέα» | **Μιχάλης Άγγος**

Β' Βραβείο (από κοινού)

- «Ο κνηγός κεφαλών» | **Κασσάνδρα Αλογοσκούφι**
- «Ο ξεναγός του Κάστρου» | **Κώστας Παπαϊωάννου**

Γ' Βραβείο

- «Ένας ιππότης για τη Τζενούλα» | **Κώστας Τερζανίδης**

Έπαινοι

- «Χαλάσματα» | **Μαρία Σμυρναίου**
- «Το σπίτι της πριγκίπισσας» | **Ντορέττα Αδαμάκη**
- «Η Υπνοβατού» | **Καλλιόπη Τσακρή**

Μερικές ιστορικές πληροφορίες για το κάστρο των Καστελλίων

Τα Καστέλλια είναι χωριό της Φωκίδας με 549 κατοίκους. Το όνομά του το πήρε από το καστέλλι, το κάστρο, τα ερείπια του οποίου υπάρχουν σε λόφο σε μικρή απόσταση από το χωριό, που βασικά είναι ένας πύργος με μικρό περίβολο...

...Το κάστρο βρίσκεται σε βραχώδη πυραμιδοειδή λόφο πάνω από το σημείο αυτό. Στον ίδιο λόφο βρίσκονται και τα απομεινάρια της ακρόπολης της αρχαίας Πίνδου. Το κυρίως τμήμα της αρχαίας πόλης πάντως βρίσκεται στην απέναντι πλαγιά από την άλλη μεριά του ποταμού, κοντά στο εκκλησάκι Άγιος Γεώργιος.

Η μικρή κοιλάδα του ποταμού Πίνδου στην άκρη της οποίας είναι το χωριό Καστέλλια, στην αρχαιότητα ήταν γνωστή ως Δωρίς...

..Η κεντρική Στερεά Ελλάδα είχε γίνει αντικείμενο διεκδίκησης ανάμεσα στο Δεσποτάτο της Ηπείρου, τους Φράγκους, αλλά και την Αυτοκρατορία της Νίκαιας. Το 1254 το Δεσποτάτο της Ηπείρου αποδέχθηκε την επικυριαρχία της Νίκαιας και η συμφωνία επισφραγίστηκε με τον γάμο της Μαρίας, κόρης του αυτοκράτορα Θεόδωρου Β' Λάσκαρη Βατάτζη με τον Νικηφόρο Άγγελο, γιο του δεσπότη της Ηπείρου Μιχαήλ Β' Κομνηνού Δούκα Αγγέλου. Στο πλαίσιο εκείνης της συμφωνίας, το Δεσποτάτο παραχώρησε κάποιες περιοχές στη Νίκαια και μεταξύ αυτών ήταν και η Γραβιά. Εν μέσω αυτής της παραγμένης περιόδου, εκεί περί τα **μέσα του 13ου αιώνα, φαίνεται ότι ιδρύθηκε το μεσαιωνικό κάστρο στα Καστέλλια αξιοποιώντας και τα τείχη της αρχαίας ακρόπολης.**

...Το 1264 πέθανε ο Μιχαήλ Β' της Ηπείρου και τον κληρονόμησαν οι γιοί του Νικηφόρος και Ιωάννης. Τα Καστέλλια ανήκαν τώρα στον Ιωάννη ο οποίος ήταν θεωρητικά υποτελής του Βυζαντινού αυτοκράτορα αλλά στην ουσία ήταν ο ηγέτης ενός ανεξάρτητου νέου κρατιδίου, του Βασιλείου της Θεσσαλίας με έδρα την Υπάτη («Νέαι Πάτριαι»)...

...Ο Ιωάννης Δούκας προσπάθησε να ανεξαρτητοποιηθεί εντελώς από το Βυζάντιο, αλλά αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την πολιορκία της Υπάτης από τα στρατεύματα του Αυτοκράτορα Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγου, το 1273. Ο Ιωάννης τότε κατέφυγε στην Θήβα όπου ζήτησε την βοήθεια του Jean de LaRoche (Ιωάννη ντε Λα Ρος), Δούκα των Αθηνών, ο οποίος ανταποκρίθηκε, και με την βοήθειά του απώθησε τα Βυζαντινά στρατεύματα (που αποτελούνταν κυρίως από Κουμάνους και Τούρκους μισθοφόρους).

Σαν ανταμοιβή και για να επισφραγιστεί αυτή η νέα συμμαχία, ο Ιωάννης Α' πάντρεψε τη φημισμένη για την ομορφιά της κόρη του **Ελένη Αγγελίνα Κομνηνή** με τον αδελφό του Δούκα των Αθηνών, Γουλιέλμο ντε Λα Ρος **δίνοντας για προίκα τέσσερα κάστρα, ένα εκ των οποίων ήταν τα Καστέλλια.**

Έτσι **τα Καστέλλια έγιναν μέρος του Δουκάτου των Αθηνών**, το οποίο μετά από εκείνες τις εξελίξεις έφτασε στο απόγειο της δύναμής του...

...Το Δουκάτο των Αθηνών καταλύθηκε το 1311, μετά τη μάχη του Αλμυρού, από τους μισθοφόρους της Καταλανικής Εταιρείας. Τα Καστέλλια έγιναν μέρος της Καταλανικής επικράτειας και παρέμειναν σε αυτό το καθεστώς μέχρι την επικράτηση των Τούρκων στην περιοχή, το 1392. Επί Τουρκοκρατίας δεν φαίνεται να χρησιμοποιήθηκε...

...το κάστρο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί «Αρχαίο» (αφού ήταν η ακρόπολη της αρχαίας Πίνδου) ή «Υστεροβυζαντινό» (αφού επανιδρύθηκε από το Δεσποτάτο της Ηπείρου) ή «Φράγκικο» (αφού αξιοποιήθηκε και ίσως ενισχύθηκε τον καιρό του Δουκάτου των Αθηνών) ή ακόμα και «Καταλανικό» (αφού οι Καταλανοί το κατείχαν τον περισσότερο καιρό).

Δηλαδή, μόνο «Ενετικό» δεν ήταν το κάστρο. Στον Καστρολόγο το κατατάσσουμε στα «Φράγκικα» επειδή χρησιμοποιήθηκε κυρίως από Φράγκους και Καταλανούς και επειδή δεν είναι εξακριβωμένο ότι πραγματικά ιδρύθηκε από το Δεσποτάτο της Ηπείρου.

(Πηγή: www.kastra.eu)

Οι 7 βραβευμένες ιστορίες

Α' Βραβείο

Μιχάλης Άγγος

Η Μεγάλη Ιδέα

ΕΤΡΕΧΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΣΤΟΝ ΚΑΚΟΤΡΑΧΑΛΟ ΜΟΥΛΛΑΡΟΔΡΟΜΟ διασχίζοντας το πυκνό δάσος με τις συστοιχίες ελάτης, φτελιάς και ορεινών κωνοφόρων δέντρων. Το αφιλόξενο μονοπάτι ήταν στενό και τραχύ, ενώ κάθε τόσο ξεπρόβαλλαν ρίζες δέντρων που δυσχέραιναν την ισορροπία στο βηματισμό. Κοντοστάθηκε λίγο να ξαποστάσει. Έστρεψε το κεφάλι δεξιά, χαμηλώνοντας τα μάτια προς την χαράδρα για να διαπιστώσει εάν ακόμη τον καταδίωκαν. Με δυσκολία κατάφερε να εντοπίσει, ανάμεσα στις φυλλωσιές των δέντρων, τα κόκκινα κυλινδρικά φέσια με την χαρακτηριστική μπλε φούντα, ροδόχρωμα στίγματα που αλλοίωναν την ομορφιά της φύσης όπως η ακμή έναν έφηβο. Αναθάρρησε διότι υπήρχε σημαντική απόσταση ασφαλείας. Μέτρησε ξανά, θυμόταν τα κεφάλια περισσότερα. «Κάποιος εγκατέλειψε», συλλογίστηκε.

Είχε το πλεονέκτημα ότι γνώριζε τα κατατόπια κι ήταν εξοικειωμένος με τη φύση. Όντας μεγαλωμένος στις βουνοκορφές του Ολύμπου, οι σπηλιές ήταν το σπίτι, τα μοναστήρια η κρυψώνα του. Τον χειμώνα κατέβαινε στα πεδινά, τότε που το χιόνι κάλυπτε το βουνό όπως το χαμόγελο την αδικία. Κοιμόταν στον άγιο Παντελεήμονα, φημισμένο χωριό Κλεφταρματωλών δίπλα στο κάστρο του Πλαταμώνα. Εκεί μαζευόταν το μπουλούκι για να παρακολουθεί από το ύψωμα «παππούς» τις κινήσεις των τούρκων μέσα στο φρούριο.

Σφούγγισε το πρόσωπο απ' το μανίκι της ξεκούμπωτης πουκαμίσιας, τίναξε τη σκόνη απ' τη φουστανέλα -κι ας είχε πάνω της ζύγκι για να μην πιάνει εύκολα λέρα- έσιαξε το γελέκι και τη φέρμελη, ενώ αφαίρεσε την μαντηλοδεσιά γύρω απ' το κοφτό φέσι να αεριστεί το κεφάλι, κρύβοντας πρόχειρα τη βαμβακερή σεργέτα κάτω από το τσόχινο σελάχι, στη μεριά που 'ταν ζωσμένα το γιαταγάνι και τα κουμπούρια. Χάιδεψε περήφανα την πλούσια χαιτή που ξανέμιζε στους ώμους κι ήπιε μια γουλιά νερό να ξεγελάσει τη δίψα. Ύστερα έκρυψε το τάσι στη θήκη πλάι στο μεδουλάρι και σκούπισε τη μουστάκα με την ανάστροφη της παλάμης. Έπιασε να φιλήσει το χαιμάλι εκεί όπου ανάμεσα στα φυλαχτά έκρυβε και το εικόνισμα του Αϊ Γιώργη, του προστάτη, αλλά δεν πρόκανε. Ακούστηκε ένας κρότος τουφεκιάς που αντιλάλησε στη ρεματιά, όμοιος με μπουμπουνητό καλοκαιρινής καταγιγίδας. Στιγμές αργότερα μια σφαίρα πέρασε ξυστά απ' το κεφάλι κι έκοψε την άκρια του αριστερού αυτιού σφυρίζοντας πανηγυρικά στον αέρα σαν χαλασμένη караμούζα.

«Καταπώς φαίνεται δεν εγκατέλειψε», σκέφτηκε αγγίζοντας εξεταστικά τον ματωμένο λοβό. «Για να προπορεύτηκε του συρφετού, πάει να πει πως είναι ίδια ταχύς με 'μένα. Επιτέλους, ένας άξιος αντίπαλος!». Έκαμε να πιάσει το καριοφιλι ν' απαντήσει, αλλά μετάνιωσε. Σκέφτηκε πως προσπαθεί να τον καθυστερήσει, να απορροφηθεί με το τουφεκίδι ώστε να πλησιάσουν οι υπόλοιποι και ν' αποκτήσει αριθμητικό πλεονέκτημα. Γνώριζε καλά τον τρόπο σκέψης τους.

Το προηγούμενο διάστημα αυτός κι έξι λεβέντες, μία ομάδα Κλεφτών που είχε συγκροτήσει τους τελευταίους μήνες, έστησαν καρτέρι στον Πλαταμώνα έξω απ' τα τείχη του κάστρου. Κοντά στην πύλη υπήρχε πέτρινη κρήνη με τρεχούμενο νερό. Παραμόνευσαν στη σκιά του ακροπυργίου της περιτείχισης. Όταν εμφανίστηκαν επτά τούρκοι να ξεδιψάσουν, συνοδεία αφρικανών σκλάβων που κουβαλούσαν πήλινα κιούπια στους ώμους, επιτέθηκαν αιχμαλωτίζοντάς τους. Φυλάκισε τους Οθωμανούς σε μια σπηλιά, αφού κράτησε για λάφυρα άρματα και ρούχα, κι απελευθέρωσε τους δούλους. Την επόμενη μέρα έστειλε έναν κρατούμενο

να μεταφέρει στον φρούραρχο του κάστρου τις απαιτήσεις του για λύτρα, σε γρόσια ή χρυσό, προκειμένου να παραδώσει τους αιχμαλώτους. Όταν ο αρχηγός της φρουράς προσπάθησε να τον ξεγελάσει, έδωσε εντολή να σφαγιαστούν όλοι οι κρατούμενοι επιβεβαιώνοντας την φήμη ενός αδίστακτου καπετάνιου, πραγματικό φόβητρο εκάστοτε μπέη ή πασά της περιοχής.

Όλοι γνώριζαν το άσβεστο μίσος του γι' αυτούς που σε κάποιο παιδομάζωμα στο μακρινό παρελθόν άρπαξαν μέσα απ' την ίδια του την αγκαλιά το στερνοπούλι της οικογένειας, τον πεντάχρονο αδελφό του, τον Γιώργη, για να τον κάμουν γενίτσαρο. Ποτέ δεν λησμόνησε τον φόβο στην παρακλητική έκφραση του μικρού. Όσους όμως και να έσφαζε δε μπόρεσε ποτέ να μερέψει το μένος και να ξορκίσει τις τύψεις...

Ανήμπορος ο τοπάρχης πασάς να τα βγάλει πέρα μ' αυτόν και τους χαραμήδες της περιοχής, τους ζορμπάδες όπως αποκαλούσε την κλεφτουριά, ζήτησε ενίσχυση απ' τον σουλτάνο. Έχοντας την δική του εύνοια οργάνωσε ένα ασκέρι από επίλεκτους στρατιώτες. Χρησιμοποιώντας ως βάση επιχειρήσεων το κάστρο, εξαπέλυσε άγριο ανθρωποκνηγητό κατά των γκιαούρηδων που τόλμησαν να σηκώσουν μπαϊράκι. Για πολύ καιρό αναζητούσαν το λημέρι τους, εκβιάζοντας και τρομοκρατώντας όσους κατοίκους της περιοχής προκαλούσαν την υποψία για συνεργία. Όταν κάποτε εντόπισαν την κρυψώνα τους, χάρη στις πληροφορίες ενός σεσημασμένου καταδότη, περικύκλωσαν το σπήλαιο κι ακολούθησε μία άνιση μάχη. Οι Κλέφτες ωστόσο κατάφεραν να διαφύγουν προς την κορφή του Ολύμπου, αφήνοντας πίσω τα άψυχα κορμιά δύο συντρόφων τους. Οι μουσουλμάνοι πήραν στο κατόπι τον καπετάνιο, που τους παρέσυρε μακριά προκειμένου τα παλικάρια του να κατέφευγαν στο ιερό μοναστήρι της Αγίας Τριάδος Σπαρμού. Ο μοναχός Διονύσιος που ασκήτεψε εκεί, σίγουρα θα βοηθούσε ν' αποφύγουν τον κίνδυνο περιθάλλοντας τους στο μπουντρούμι της μονής. Όσο γι' αυτόν, ήταν μαθημένος στα βουνά, μπορούσε να αντέξει κακουχίες, πείνα και δίψα για μερόνυχτα, κι ας

ήταν άυπνος, εξαντλημένος. Αλλά δε υπολόγισε τον μεγάλο αριθμό των άπιστων που ενεργοποιήθηκαν για τον κατατρεγμό του...

Απομακρύνθηκε βιαστικά και συνέχισε την ανάβαση τρέχοντας προς το ύψωμα, μια ανηφόρα σχεδόν κάθετης κλίσης που βρισκόταν ελάχιστα μέτρα μακριά. Πλησίασε με σιγουριά την μεγάλη έξαρση του εδάφους, γάντζωσε το δεξι χέρι στον λείο φλοιό μιας οξιάς και προσπάθησε να σταθεροποιήσει το δερμάτινο γουρνοτσάρουχο στην γλιστερή πλαγιά, ωθώντας με υπερένταση το κορμί ώστε ν' ανυψωθεί προς την ανωφέρεια. Το μακρύ λουρί που συγκρατούσε το τσαρούχι, τυλιγμένο γύρω από την γάμπα και κάτω από τη σόλα, ελάχιστη πρόσφυση παρείχε στην προσπάθεια αναρρίχησης. Δίνοντας μια γερή κλωτσιά έμπηξε τη μυτερή ποδέμη βαθιά μες στο χώμα. Κατόπιν παρέσυρε το σώμα προς την άνοδο σκαρφαλώνοντας επιδέξια, κι επανέλαβε την κίνηση τετραποδιζοντας σαν πιθηκοειδής πρόγονος. Δεν άργησε να εξαφανιστεί στο βαθύσκοιωτο δάσος. Γνώριζε πως το πέρασμα διακλαδιζόταν και μπορούσε εύκολα να τους παραπλανήσει σχετικά με την πορεία που θ' ακολουθούσε. Ήξερε πως ακόμη δεν είχε έρθει η στιγμή να τον πιάσουν, αν και, όπως εκμυστηρευόταν στους συντρόφους, πάντα φύλαγε στον κόρφο ισχυρό δηλητήριο για την κακιά ώρα μιας και γνώριζε πως με τα καμώματά του το δίχως άλλο θα μαρτυρούσε στα χέρια των βάρβαρων. Ωστόσο φόβο δεν λογάριαζε. Μήτε απειλή. Αυτό που του κατέκαιγε τα στήθη ήταν η φλόγα της ελευθερίας. Προσπαθούσε να μεταδώσει τον κρυφό του πόθο προξενώντας κάποιον σπινθήρα επανάστασης. Εντούτοις οι περισσότεροι Κλέφτες είχαν ταπεινά κίνητρα. Αρκούνταν στην εφήμερη αυτοτέλεια αυτού του νέου τρόπου ζωής, επιδίδονταν στη λαφυραγωγία αρμάτων ή στο πλιάτσικο τιμαλφών, ενώ κάποιοι πολεμόχαροι ικανοποιούνταν απλώς και μόνον από την μυρωδιά του αίματος. Ο φερετζές της άγνοιας κάλυπτε τα υψηλά ιδανικά. Αλλά αυτός έβλεπε πέρα απ' τον ίσκιο του. Παρατηρώντας τους ομοεθνείς να τουρκεύουν μαζικά, προσπάθησε να δυναμώσει την πίστη και να εξαπλώσει τη λαχτάρα για ανεξαρτησία εξεγείροντάς τους απέναντι στους ανεπιθύμητους δυνάστες, όπως ένας γεωργός απλώνει τη

φωτιά για να κατακάψει τις αγριάδες, τα βάτα και τα ζιζάνια, ώστε να προετοιμάσει το χωράφι για όργωμα και σπορά. Έτσι μόνον θα μπορούσε να υλοποιήσει το όραμά του· να καταλειφθεί το κάστρο του Πλαταμώνα από τους Έλληνες και ν' ακουστεί ο Ακάθιστος Ύμνος στο εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής το οποίο οι μουσουλμάνοι μετέτρεψαν σε τζαμί. Αυτή ήταν η μεγάλη του ιδέα κι αυτήν πιστά υπηρετούσε.

Συνέχισε με σταθερό ρυθμό να ανεβαίνει την επίμονη ανηφοριά ακροπατώντας σαν αγριοκάτσικο. Το ανώμαλο μονοπάτι χαραγμένο σε δύσβατο, σαθρό έδαφος αποτελούταν από λαξευτά χωμάτινα σκαλιά και ξύλινες αυτοσχέδιες στηρίξεις, ενώ απαιτούσε γρήγορα αντανακλαστικά, ισορροπία και αυξημένη ιδιοδεκτικότητα. Ενάλλασσε γρήγορα τον διασκελισμό του γνωρίζοντας ότι το δρασκέλισμα έπρεπε να 'ναι μικρό, ο ρυθμός σταθερός και το κεφάλι με το βλέμμα υψωμένα, στραμμένα προς την κορυφή, ώστε η αναπνοή να γίνεται αποτελεσματικότερα.

Είχε ξεκινήσει το χάραμα μαζί με άλλους πολλούς απ' τον αρχαιολογικό χώρο του Δίου, ακολουθώντας την διαδρομή της ιεράς πορείας των πιστών της αρχαιότητας, οι οποίοι συνήθιζαν να ανεβαίνουν από την ανατολική πλευρά του βουνού στις κορυφές του Ολύμπου για να θυσιάσουν στον Δία, τον υπέρτατο θεό τους, και ν' αποθέσουν τα αφιερώματα. Αυτός ήταν ερασιτέχνης αθλητής που έτρεχε στον διεθνή αγώνα «Olympus marathon». Ένας ορειβατικός μαραθώνιος που ολοκληρωνόταν στην κεντρική πλατεία του Λιτόχωρου, καλύπτοντας απόσταση 44 χιλιομέτρων. Εάν σε κάτι πίστευε ήταν το αθλητικό ιδεώδες, εάν όμως κάτι ήθελε να τιμήσει ήταν η επέτειος των 200 χρόνων από την εθνεγερσία. Ένας

απαιτητικός άθλος αντοχής στις πλαγιές του ψηλότερου βουνού της Ελλάδας, εκεί όπου για χρόνια οι φυσικές κρυψόνες υπέθαλπαν την κλεφτουριά, ενώ ο ορεινός όγκος μπορούσε να στεγάσει όλους όσους ήθελαν να απαλλαγούν απ' την καταπίεση της Οθωμανικής εξουσίας, μακριά από την ταπείνωση και τον εξευτελισμό. Επιπλέον, η συμμετοχή του αποτελούσε διακαή πόθο του πατέρα, ο οποίος έβλεπε την απόπειρα αυτή σαν ευκαιρία να τιμηθεί η μνήμη ενός προγόνου του στενού γενεαλογικού δέντρου, του καπετάν Μαυρομιχάλη (ή Καραμιχάλη όπως αποκαλούσαν οι Τούρκοι), ενός ένδοξου κλεφταρματολού που η τραγικότητα της μοίρας εξάπλωσε την υστεροφημία του πολύ πέρα από τα τοπικά σύνορα. Δύο διαχρονικά διαφορετικοί αγωνιστές με κοινά όπλα την αποφασιστικότητα, την καρτερικότητα και την επιμονή στον στόχο.

Φτάνοντας σε κάποιο σκιερό πλάτωμα μπήκε στον πειρασμό να σταματήσει και σωριάστηκε καταβεβλημένος πάνω σε μια πέτρα. Τις τελευταίες στιγμές κυριεύτηκε από αρνητικά συναισθήματα, δεν ένιωθε σίγουρος, σάμπως να δισταζε, να έχανε την πίστη και το κουράγιο, ενώ παρείσδυαν στο μυαλό σκέψεις εγκατάλειψης. Έβγαλε από την τσέπη το πλαστικό υδροδοχείο για να ξεδιψάσει, δάγκωσε μερικές μπουκιές ενεργειακής μπάρας και κατάπιε ένα χάπι ηλεκτρολύτη ώστε να συμπληρώσει τα άλατα που έχανε κατά την εφίδρωση. Σφούγγισε το μέτωπο κι έλεγξε στο ρολόι τόσο τις σφίξεις απ' τις ενδείξεις του παλμογράφου, όσο και την χιλιομετρική απόσταση που ένα πολύπλοκο σύστημα δορυφόρων πιστοποιούσε. Έπειτα ανασήκωσε το κεφάλι ατενίζοντας προς το Αιγαίο. Στο βάθος δεξιά, στα παράλια, διέκρινε τον λόφο που φιλοξενούσε το μεσαιωνικό κάστρο του Πλαταμώνα με τους δύο περιβόλους και τον οκταγωνικό πύργο. Ένα «καλοδιατηρημένο βυζαντινό φρούριο» για τους τουρίστες, «οχυρωματική πολιτεία σε βραχώδες έξαρμα μέσα στα καταγάλανα νερά του πελάγου» για τους καλλιτέχνες της πένας, «σήμα κατατεθέν του τόπου» για τους κατοίκους της περιοχής, «ένδοξος μαρτυρικός χώρος» για την οικογένεια και «Η μεγάλη ιδέα» για τον πρόγονό του. Να, τι σήμαινε το μνημείο! Η ιστορία του αρχηγού των

Κλεφταρματωλών διαδιδόταν από γενιά σε γενιά, σαν πολύτιμη παρακαταθήκη, σε μια υπόσχεση να παραμείνει ζωντανή στο πέρασμα των αιώνων η ανάμνησή του.

Κανείς δεν έμαθε τα πραγματικά αίτια που εκείνος ο τρομερός τουρκοφάγος της περιοχής άλλαξε κάποια μέρα συμπεριφορά και συνήθειες. Χωρίς όμως την παραμικρή αμφιβολία υπήρξε αυτή η καταραμένη στιγμή στη ζωή του. Κάποιοι διέδιδαν πως λιποψύχησε όταν σε κάποιο γιουρούσι έχασε ένα μεγάλο τμήμα απ' το περύγιο του αυτιού, κάτι που συθέμελα τον ταρακούνησε. Έκτοτε απομονώθηκε, εγκατέλειψε οικογένεια, απομάκρυνε συντρόφους, παράτησε άρματα και κλεφτουριά κι έπαψε σαν Χάρος να θερίζει άπιστες ψυχές. Έκανε μάλιστα κάτι ακόμη πιο παράξενο. Καθημερινά έστηνε ενέδρες χρησιμοποιώντας μόνο το σιλέτο, αιχμαλώτιζε Τούρκους κι έπειτα τους ελευθέρωνε. Στο ενδιάμεσο αποσπούσε βίαια κάποιο μέλος του σώματος κρατώντας το θαρρείς για παράσημο. Οποιοδήποτε όμως, αυτό έπρεπε να 'ταν κάποιο αισθητήριο όργανο επαφής με το περιβάλλον. Συνήθως δάχτυλο χεριού ή ποδιού, ενίοτε κάποιο μάτι ή αυτί, σπανιότερα μύτη ή γλώσσα. Η ουσία είναι πως κανένας από τα θύματά του δεν παρέμενε αρτιμελής άμα τον συναντούσε. Αυτό ήταν κάτι που διήρκησε αρκετές ημέρες εξοργίζοντας τον σουλτάνο για την ανικανότητα των υποτακτικών του και τον επικήρυξε για κάποιο σεβαστό για την εποχή ποσό. Πολλοί που μπήκαν στον πειρασμό του εύκολου πλούτου έψαξαν την κρυψώνα του. Κανείς όμως δεν στάθηκε τυχερός ή αντάξιος εμπιστοσύνης ώστε να του αποκαλυφθούν οι προθέσεις του. Γι' αυτό κι όταν παρουσιάστηκε στο κάστρο για να παραδοθεί στους αλλόθρησκους έπειτα από ακριβώς σαράντα ημέρες ακρωτηριασμών, έμειναν όλοι κατάπληκτοι. Ιδιαίτερα όταν διαδόθηκε η θρασύτητα στον τρόπο με τον οποίο εμφανίστηκε μπροστά τους, κρατώντας το αιματοβαμμένο μπελ χατζάρι στο δεξι χέρι κι έναν δερμάτινο ασκό στο ζερβό, παραγεμισμένο με ανθρώπινα μέλη.

Οι Τούρκοι εκμεταλλευόμενοι την περίσταση παρουσίασαν μια καλοστημένη μα ωστόσο χυδαία παράσταση. Σε περιοπτη θέση του λόφου, μπροστά ακριβώς από

την πύλη του κάστρου και σε δημόσια θέα για τους κατοίκους της περιοχής, έδωσαν ένα δυνατό μάθημα στον υπόδουλο ελληνισμό για το τι μπορεί να πάθει κάποιος που δηλώνει εχθρός της αυτοκρατορίας τους. Ενώπιον της γριάς μάνας και των ανήλικων παιδιών του, όπως και πλείστων άλλων συγγενών και φίλων, τον εκδικήθηκαν τοποθετώντας τον γυμνό, δεμένο πιστάγκωνα σε ξύλινο κατακόρυφο πάσσαλο. Έπειτα συγκεντρώθηκαν τριγύρω, σαν άλλες Ερινύες, όλα τα λιπομελή θύματά του και μιμούμενα επακριβώς τον τρόπο με τον οποίο δρούσε, χρησιμοποιώντας μάλιστα το δικό του κυρτό μαχαίρι, τον οδήγησαν σε φριχτό θάνατο διαμελίζοντας αργά και βασανιστικά το κορμί του, παίρνοντας ο καθένας πίσω ό,τι του είχε αφαιρεθεί. Κάθε που λιποθυμούσε από τους πόνους τον συνέφεραν ώστε να μπορέσουν να εξακολουθήσουν το έργο τους, ενώ δεν σταμάτησαν ακόμη κι όταν τελικά εξέπνευσε. Εάν ο φρούραρχος περίμενε από εκείνον ν' ακούσει σπαρακτικές κραυγές πόνου και παρακλητικά επιφωνήματα μεταμέλειας, σίγουρα θα απογοητεύτηκε. Το μόνο που πρόφεραν τα χείλη του, μέχρις ότου ξεριζώσουν και τη γλώσσα, ήταν η ψαλμωδία του Ακάθιστου Ύμνου, πραγματοποιώντας -κατά κάποιο τρόπο- ένα μέρος της μεγάλης του ιδέας. Ωστόσο ο μαρτυρικός του θάνατος είχε τα αντίθετα αποτελέσματα από εκείνα που προσδοκούσαν οι Οθωμανοί. Είχαν άθελά τους μετατρέψει έναν τοπικό αγωνιστή σε εθνικό ήρωα, μεταδίδοντας μέσα σε λίγες στιγμές όλα όσα εκείνος προσπαθούσε να μεταλαμπαδεύσει στη διάρκεια του κλέφτικου βίου του...

Ανασήκωσε το κεφάλι και κοίταξε θαρραλέα το φιδίσιο μονοπάτι. Πρωτότερα μπορεί να λιποψύχησε αλλά τώρα ανέκτησε ξανά την αυτοπεποίθησή του. Ποτέ να μην παίρνεις αποφάσεις στις ανηφόρες, συμβούλευαν οι έμπειροι δρομείς. Σηκώθηκε όρθιος κι άρχισε να κινείται φοβούμενος την πιθανότητα υποθερμίας. Ήταν ελεύθερος να συνεχίσει τον αγώνα. «Ποιο όμως το νόημα της ελευθερίας», αναρωτήθηκε, «εάν αυτή δεν μπορεί να μετατραπεί σε δημιουργική πραγμάτωση;» Αυτός δεν είχε άλλο τρόπο έκφρασης παρά μονάχα το τρέξιμο. Τα

πόδια ήταν το μέσο, το έδαφος ο καμβάς και τα ίχνη που άφηνε, το αποτύπωμα της διαδρομής, ήτανε το δημιούργημα. Αυτή η σκέψη τον καθυσόχασε.

Μέσα σε υπερένταση ξεκίνησε πάλι να τρέχει, ολοένα και πιο ζωηρά, ανυπόμονα, απειθάρχητα, σα μελλοθάνατος που του δόθηκε χάρη. Σε λίγο θα προσέγγιζε την αλπική ζώνη και θα διέσχιζε τη χαμηλή βλάστηση στο οροπέδιο των Μουσών το οποίο φιλοξενούσε τις κύριες κορυφές του Ολύμπου. Με δέος θα αντίκριζε την κορυφή Στεφάνι, εκεί όπου δέσποζε επιβλητικά ο Θρόνος του Δία. Αργότερα θα βρισκόταν στα Ζωνάρια, τον γεωλογικό σχηματισμό ζωνοειδών πτυχώσεων που έμοιαζαν με αναδιπλώσεις γέρικου προσώπου και θα διέσχιζε τους κάθετους βράχους στα 2.780 μέτρα, το ψηλότερο σημείο διαδρομής του αγώνα. Στην απόκρημνη πλαγιά θα απέθετε για λίγο, σαν φόρο τιμής, το οικογενειακό κειμήλιο που κουβαλούσε μαζί, το φλάμπουρο των Κλεφτών. Εκεί τότε, στον αρχέγονο αυτό τόπο, απενίζοντας ελεύθερος το γαλάζιο της θάλασσας, του ουρανού και της σημαίας, όλα του τα προβλήματα θα έμοιαζαν επουσιώδη κι η σημασία τους θα επαναπροσδιοριζόταν από την αρχή, σαν μια δεύτερη ευκαιρία. Το βουνό έχει την δυναμική να προσδίδει στις έννοιες και τα αντικείμενα τις πραγματικές τους διαστάσεις. Αυτό ήταν κάτι που τον γαλήνευε. Να ονειρεύεσαι τον τερματισμό, προέτρεπαν οι παλιοί. Κι αυτό έκανε. Σκεφτόταν πως διανύει εκείνα τα χιλιόμετρα στους δρόμους του Λιτόχωρου εισπράττοντας το ένθερμο χειροκρότημα του πλήθους που εκοτασιασμένο θα αντιλαμβάνονταν πως αγωνίζεται με παραδοσιακή φορεσιά κλεφταρματωλού υψώνοντας περήφανα το φλάμπουρο του καπετάνιου. Μα και την έκπληξή τους σαν καταλάβαιναν πως δεν κατευθύνεται στην αψίδα τερματισμού, αλλά διανύοντας επιπλέον 17 χιλιόμετρα θα συναντούσε το εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής, ψέλνοντας κατά την είσοδο στο κάστρο «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ», πραγματώνοντας έτσι τη δική του μεγάλη ιδέα που απαξίωνε μέταλλα και δάφνες...

Έριξε μια κλεφτή ματιά πίσω απ' τον ώμο. Κατά πόδας ακολουθούσαν κι άλλοι. Αμέσως τάχυνε το βήμα.

Έτρεχε τόσο γρήγορα μήπως ξεφύγει απ' το μαχαίρι του καπετάν Καραμιχάλη, που η καρδιά ακουγόταν δυνατά σα νταούλι που το χτυπά παχιά βίτσα, ενώ η κοφτή ανάσα έβγαινε από τα πνευμόνια τόσο έντονα ώστε δεν μπορούσε να προσδιορίσει την εγγύτητα στο ποδοβολητό του γκιαούρη που ολοένα και πλησίαζε. Αίφνης, μια τρομαχτικά άγρια ιαχή ακούστηκε στον αέρα, σαν κλαγγή αετού που ετοιμάζεται να εφορμήσει σε απροστάτευτο πουλί. Την επόμενη στιγμή τα ξένα νύχια γράπωσαν το γελέκι και πίεσαν ορμητικά την πλάτη σπρώχνοντάς τον με σφοδρότητα.

Οι δύο άνδρες έχασαν την ισορροπία κι έπεσαν κατάχαμα στη γη, παλεύοντας σαν αγρίμια στο λυκόφως σε μια προσπάθεια να περισώσουν όλα όσα πρόσβευαν. Κάποτε σταμάτησαν. Σηκώθηκαν όρθιοι, στάθηκαν αντικριστά και στυλώθηκαν σε θέση ετοιμότητας ζυγιάζοντας τον αντίπαλο. Παρέμειναν για λίγο ακίνητοι, ασάλευτοι, λες και σιωπηρά συμφώνησαν να συνθηκολογήσουν προκειμένου να θαυμάσουν ο ένας την αξιοσύνη του άλλου στη δύναμη και τη σβελτάδα. Εστίασαν στα μάτια γυρεύοντας απαντήσεις μιας και τα γεμάτα ιδρώτα, σκόνη και μώλωπες πρόσωπα με δυσκολία επιδείκνυαν τα χαρακτηριστικά τους.

Για λίγο λοξοκοίταξε το αποτέλεσμα της βολής του στο πληγιασμένο αυτί του ραγιά που ακόμη έσταζε νωπό αίμα, μα έπειτα προσηλώθηκε στο άγριο ύφος εκείνου. Και τότε χάθηκε στο βλέμμα του γιατί νόμισε πως διέκρινε κάτι βαθιά οικείο, κάτι που στιγμιαία αναγνώρισε, που φευγαλέα ξέθαψε απ' το μακρινό παρελθόν. Πλησίασε ανυπόμονα πιο κοντά, να εξακριβώσει, να σιγουρευτεί, κι

άπλωσε το χέρι να τον αγγίξει, μα τότε αντιλήφθηκε την εκτυφλωτική λάμψη λεπίδας που σκίζει τους αιθέρες προκειμένου να συναντήσει τα δικά του απροστάτευτα πλευρά.

Οι νευρώνες ενεργοποιήθηκαν κι αστραπιαία μετέφεραν το ερέθισμα στο κεντρικό νευρικό σύστημα. Αυτοστιγμεί μια ηλεκτρική εκκένωση διαπέρασε όλη του τη ραχοκοκαλιά. Η ανάσα κόπηκε, τ' άκρα μούδιασαν και τα υγρά έτρεχαν ποτάμι ανάμεσα στα πόδια. Παραπάτησε, μετεωρίστηκε στον αέρα κι εντέλει στηρίχτηκε στον γραιοκό, όπως ένα μαρμαρίνο άγαλμα σε αντέρεισμα. Συσπάστηκε σύγκορμος, το ρίγος μεταδόθηκε σε όλη την εξωτερική επιδερμίδα, οι τρίχες ορθώθηκαν, τα δόντια κροτάλιζαν και το κρύο περόνιαζε το κορμί που ολοένα κύρτωνε αδειάζοντας χυμούς. Χλόμιασε, οι οφθαλμοί κιτρίνισαν κι η όραση θόλωσε, αλλά στιγμή δεν απέσπασε το βλέμμα από εκείνον, σε μια έκφραση που προσπάθησε να διατηρήσει αγέρωχη μα ωστόσο έδειχνε παρακλητική, φοβισμένη.

Λίγο πριν ξεψυχήσει στα χέρια του δήμιου του, λύγισε τα πόδια κι άφησε το σώμα να παρασυρθεί απ' την βαρύτητα για να συναντήσει τον χλοερό τόπο, συστρέφοντάς το ώστε να κατακλιθεί με τη ράχη. Ο καπετάνιος αμέσως άφησε τη λαβή του αιματοβαμμένου χατζαριού και, υποβαστάζοντάς τον, έσκυψε στα γόνατα, στηρίχτηκε και τύλιξε τον βραχίονα γύρω απ' το κεφάλι του, σα μάνα π' αγκαλιάζει βρέφος.

Ανασήκωσε τα βλέφαρα κι αντίκρισε τον Έλληνα. Τον είδε ν' απορεί, να σμίγει τα φρύδια αναστατωμένος, να ξεφυσά σε απόγνωση και να εξανθρωπίζει την όψη του ψελλίζοντας δισταχτικά:

- «Γιώργη μ'»;

Δύο απόκοσμες λέξεις πλημμύρισαν την ατμόσφαιρα, λέξεις ξεχασμένες, λησμονημένες, καταχωνιασμένες βαθιά στο υποσυνείδητο, λέξεις οι οποίες θύμιζαν απαλό στοργικό χάδι, παιδικό νανούρισμα, θαλπωρή. Αμέσως έγνεψε καταφατικά,

με βλέμμα αγγελικό και χαμόγελο αθώο, σαν μικρό πεντάχρονο παιδί που φοβόταν να μείνει μόνο στο σκοτάδι...

Μιχάλης Άγγος

Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη όπου ζω και εργάζομαι. Φοίτησα στο πολυτεχνείο τοπογράφος μηχανικός (ΑΠΘ) και συνέχισα τις σπουδές στο τμήμα της αρχιτεκτονικής (ΑΠΘ).

Από τα σχολικά μου χρόνια η λογοτεχνία αποτελεί το καταφύγιό μου. Εντροφώντας στα διάφορα είδη, εξωραίζω την καθημερινότητα. Διηγήματά μου διακρίθηκαν σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς και έχουν εκδοθεί.

Μέχρι σήμερα τα εκφραστικά μου μέσα παραμένουν οι αριθμοί, οι γραμμές και τα γράμματα. Οι συντεταγμένες και τα γεωμετρικά σχήματα προσπαθούν να θρέψουν τη σάρκα, όσο οι λέξεις με τις έννοιές τους συνεργάζονται για να στερεώσουν το πνεύμα.

Β' Βραβείο (από κοινού)

Κασσάνδρα Αλογοσκούφι

Ο κυνηγός κεφαλών

ΜΕ ΛΕΝΕ ΜΟΥΣΤΑΦΑ, ΑΛΛΑ ΕΧΩ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟ ΟΝΟΜΑ, με λένε Ανωμερίτη Γιάννο, μπάσταρδο της Χαρούλας απ' ένα χωριό σιμά στη Γραμβούσα. Πατέρας ήταν ένας Τούρκος αγάς που γέλασε τη μάνα μου, καθώς πήγαινε να γεμίσει τη στάμνη με νερό από την κρίνα του Γιουβανέλλη. Τον συναπάντησε μπροστά της βαδίζοντας αντίθετα το ίδιο μονοπάτι. Εκείνη λευκή με ιδρωμένο σβέρκο. Μυρίστηκε εκείνος ο τουρκμάνος γρήγορα το θηλυκό και το «έσπασε» σε μένα στον μπάσταρδο τον Γιάννο. Έτσι, ήμουν μισός Τούρκος και μισός Έλληνας. Τη μάνα μου την έστειλαν μετά την κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης του εικοσιένα, μοναχή σε μία μονή το σχήμα της οποίας μάζευε τις χήρες του αγώνα στην ελεύθερη Πελοπόννησο. Και γω αφού μεγάλωσα κάνοντας από μικρός δουλειές του ποδαριού για να βοηθώ τη μάνα έμαθα του εμπορίου τα τερτίπια, τη διαπραγμάτευση και την πρόβλεψη πραγματικά ωφέλιμων περιπτώσεων για επικερδία στον παρά. Τούρκικη λίρα, φιορίνια, χαλκό, ασήμι, όλα τα μάζεψα, είχα γίνει σωστός μερκαντλιστής και έκρυβα τον πλούτο σε απάτητες σπηλιές παραχώνοντας τα πλούτη μου μέσα σε τρύπες, λαγούμια και σχισμές βράχων. Στην Κρήτη επέστρεψα το σωτήριο έτος 1828, αφού για ένα διάστημα πέντε ετών μαθήτευσα κοντά σε βενετούς εμπόρους και έγινα άντρας αγνώριστος πια στους συγχωριανούς μου. Ήταν καλά στη θάλασσα. Όμως, είχα εκείνο το άρρωστο μικρόβιο του χρήματος και άλλο τι δε με ένοιαζε.

Αν υπήρχε θεατής να παρακολουθήσει τη βιοτή μου θα με χαρακτήριζε το λιγότερο δόλιο, καιροσκόπο, άτιμο και προπαντός παλιάνθρωπο. Και δεν αντιλέγω διόλου προς τούτο. Αλήθεια θα 'ταν. Κάτω από έναν μεγάλο βράχο στην είσοδο του χωριού Καψόδασο κι όχι σε ιδιαίτερα εμφανές σημείο είχα κρύψει -σαν άλλος Θησέας πλην ντροπιαστικού υποκειμένου, όπως είχα μεταμορφωθεί στους επικίνδυνους εκείνους καιρούς, όπου επικρατούσε πείνα, τούρκικο πλιάτσικο και πειρατεία- δύο αλλαξιές ρούχα. Μία τούρκικη με το φέσι πλανόδιου πωλητή και μίαν κρητική αντρική φορεσιά μ' ένα ζευγάρι δερμάτινες μπότες ως απάνου στο γόνατο. Το επάγγελμα μου ήταν μακάβριο κι αν δεν ήταν τόσο αποκρουστικό δε θα έμπαινα στον κόπο αυτήν την ιστορία να σας εξιστορήσω. Μόνο εγώ γνώριζα το δαιδαλώδες δίκτυο των ενεργειών μου, ώστε εγώ να μπορώ να ασκώ εν τέλει τη χείριστη αυτοκριτική. Κανένας κρητικός δε με πήρε χαμπάρι ούτε και οι πιο μυαλωμένοι και ψημένοι στην παμπονηριά ετούτου του ντουνιά. Άλλωστε, είχα γίνει κοντά στον Βενετό έμπορα γνώστης της μεταμόρφωσης με περούκες και ψεύτικα μουστάκια από τρίχα αλόγου που κόλλαγα στο μούτρο με κάποιες χειροποίητες κόλλες που δε μπορώ τώρα να σας αποκαλύψω τη συνταγή τους.

Ήμουν συλλέκτης κεφαλών. Τα κεφάλια που έσφαζαν οι Τούρκοι, κι θα ξέρετε σίγουρα ότι εδώ στην Κρήτη κόπηκαν πολλά, τα αγόραζα έναντι πενιχρής αμοιβής που τις περισσότερες φορές λόγω μεγάλης πείνας τα αγόραζα έναντι ανταλλαγμάτων τροφής, όπως κανένα κεφάλι τυρί, κανένα σακί σίτο ή καρύδια και κάστανα. Αγόραζα τούρκικα κεφάλια από πεινασμένους Έλληνες. Αγόραζα, όμως, με μεγάλη ευχαρίστηση και ελληνικά κεφάλια, για τα οποία με ανταμείβανε χρυσά, αφού έκρυσαν από πίσω τους τις πιο εντοπωσιακές ιστορίες.

Πολλοί φοβόντουσαν να κρατάνε τέτοια λάφυρα πολέμου μαζί τους. Λέγανε οι Τούρκοι ότι τα καταραμένα ελληνικά κεφάλια, άπαξ και τα έβαζαν σε σακί - κάτω από γεροπλάτανους κρεμασμένα- δεν έβγαζαν τον σκασμό τους. Ειδικά την ώρα του ύπνου, είτε το μεσημέρι στην τούρκικη σιέστα ή το βράδυ νωρίς τα

χαράματα τα κεφάλια μιλάγανε λαλίστατα την τούρκικη, μέσα στα όνειρά τους, εξαπολύοντας κατάρες και απειλές. Άσε που με κάποιον τρόπο έβρισκαν τρόπους και ειδοποιούσαν τους κλεφταρματωλούς που ψάχνανε τα λείψανα των παλιών αρχηγών τους. Σχεδόν πάντα τους έβρισκαν, άσχετα αν είχαν περάσει μέρες ή όχι. Και αφού τους ανακάλυπταν τους έκαμαν για αντίποινα χιλιάδες κομματάκια ξεκινώντας απ' τα άκρα και συνεχίζοντας στον κορμό. Τα θύματα ψυχορραγούσαν ουρλιάζοντας και η καταραμένη κεφαλή μέσα στο σακί γύρναγε δεξιά-αριστερά μιμούμενη τον θάνατο του Τούρκου. Φρικτά πράγματα όλα αυτά, αλλά εγώ το εκμεταλλευόμουν, αφού οι τρομαγμένοι Τούρκοι μου τα μοσχοπουλούσαν σαν γουρουνί στο σακί. Σε μένα τα κεφάλια δε μιλούσαν, δεν απειλούσαν. Πιστεύω λόγω της καταγωγής μου, με λυπόντουσαν ορφανό και μούλικο παραμορφωμένο από την κοροϊδία στην κοινωνία των Σφακίων. Έπαιζα, όμως, όπως και να χει έναν ρόλο. Αυτά τα κεφάλια ήταν που πυροδοτούσαν τις Επαναστάσεις και γω πέραν των κεφαλών μετέφερα με εξαισίο τρόπο την τρομερή ιστορία τους, που άκουγε όλη η αυλή των πασάδων κι αγάδων κι μετά τις διέδιδαν τριοχειρότερες αναμεταξύ τους σαν ανατριχιαστική τρομάρα. Το ίδιο έκαμα κι όταν μετέφερα μια τουρκική κεφαλή σε μία ομήγυρη κλεφταρματωλών, μου πέρναγαν πάσα το κρασί τους και απ' το κρέας, το μερί, το αρνί με κερνούσαν την πιο εκλεκτή μερίδα. Τόσο εντόπωση τους έκαμαν τα λεγόμενα μου και νοιώθανε τόσο περήφανοι για τον αγώνα τους. Η κάθε μεριά για λογαριασμό της. Και οι Τούρκοι που κατέπνιγαν την επανάσταση των υποτακτικών, αλλά και οι σκλάβοι οι Έλληνες που αποτίναζαν τον βίαιο ζυγό Τούρκων, μιασμένων απ' την υπερβολική εξουσία.

Αυτή, όμως είναι η μισή αλήθεια της ιστορίας, Όταν δεν υπήρχαν συμπλοκές και επικρατούσε σχετικά μακροήμερευση, εγώ κάπως έπρεπε να πλέξω τον βίο μου και το ψωμί μου να βγάλω. Πήγαινα πάλι στον βράχο άλλαζα τη στολή του Τούρκου με την εμφάνιση του Κρητικού. Ήταν οι μέρες δίχως πλιάτσικα, δίχως μάχες, δίχως σφαγές. Τότε, με χαρτί και κραγιόνια φράγκων ζωγράφιζα έναν κρητικό που στεκόταν αγέρωχος -σαν μοντέλο- ακουμπισμένος γερτά στον βράχο,

τον ήλιο ανταμώνοντας, που έπεφτε κόντρα απ' την άλλη μεριά. Αντί για το κεφάλι μοντέλου, ζωγράφιζα τη βλοσυρή έκφραση ενός κεφαλιού απ' τα πεθαμένα που έκρυβα μέσα σε σπηλιές. Έτσι, έβγαζα το λείψανο απ' τον τορβά το ακουμπούσα σε ίση απόσταση που κρατούσα κι απ' το μοντέλο, αποτύπωνά με σεβασμό τα σκληρά χαρακτηριστικά του κρήτα. Αυτά τα χαρτιά τα πουλούσα στους συγγενείς του μακαρίτη ή στους συγχωριανούς του ή σε όσους ήθελαν να ξεκινήσουν επανάσταση κι χρειάζονταν ένα ινδαλμα ένα παράδειγμα προς μίμηση. Δεν ξεχνούσα να αναφέρω και την αλήθεια της τραγικότητας της ιστορίας του κι έτσι εκτελούσα χρέη ζωντανού εφημεριδοπώλη κι όλοι μάθαιναν χωρίς να το καταλαβαίνουν τα νέα από μένα. Εγώ τους έλεγα ότι το νέο το είπε ο δεινά και ο άλλος, οπότε και δύσκολα θα με συνέδεαν με την πηγή της είδησης.

Με αυτούς τους τρόπους βρέξει χιονίσει, επανάσταση, ξε-επανάσταση, εγώ εξασφάλιζα ένα σταθερό εισόδημα.

Γνωρίζω ότι και οι δύο πλευρές αν μάθαιναν τα έργα μου θα με αποκεφάλιζαν δυο φορές σαν προδότη, πληρώνοντάς με με το ίδιο νόμισμα για τις δολιότητες μου. Την κεφαλή μου επί πίνακι. Εγώ, όμως, ενώ δε θέλω να ανήκω πουθενά, ωστόσο είμαι γέννημα από δύο κόσμους του σκλάβου κ' εφέντη, κι δεν έχω τα κουράγια να φύγω και να ζήσω σε άλλο μέρος. Μου το είχε προτείνει ο Βενετός μέντοράς μου, εγώ όμως τον εγκατέλειψα και θεώρησα χρήσιμο να παρέχω τις ζοφερές μου υπηρεσίες, εδώ, και ειδικά με το μέρος των Ελλήνων, που ήξεραν μ' ένα συναισθηματικό τρόπο να πολεμούν μέχρι τελευταίας ρανίδας του αίματος. Εγώ, αν και παλιοτόμαρο, έχω ενισχυμένο δείκτη ευαισθησίας, αφού στο επάγγελμά μου το συναίσθημα αποδίδει και μεταφράζεται σε τούρκικες λίρες. Τι εννοώ; Αν για παράδειγμα, δε ζυγίσω σωστά συναισθηματικά φορτισμένες περιπτώσεις ηρωισμού των Κρητών, μιας και στην Κρήτη λειτουργώ τις επιχειρήσεις μου τα τελευταία χρόνια, τότε, ενδεχομένως να χάσω μια πολύτιμη κεφαλή που αν παραδιδόταν στο σωστό άτομο τη σωστή στιγμή επενδυμένο με το

κατάλληλο λογύδριο αυτό θα απέφερε σακούλια χρυσό για τους απλούς τούρκους στρατιώτες που θα αναλάμβαναν πλήρως τη μακάβρια αποστολή. Αν δεν επέμβω τη σωστή στιγμή τρομάζοντας τους Τούρκους με τρομερές ιστορίες για τους κλεφταρματολούς και τις εξαισιες ικανότητες, τότε, το όλο εγχείρημα θα βυθιστεί στο τέλμα. Υπήρχαν φορές που οι Κ.Μ και οι Ρ.Μ. -δε λέω ονόματα για να μη δυσφημίσω τους Τούρκους αυτούς λαδέμπορους, που προσπάθησαν εις μάτην να αναλάβουν επιτυχώς την αποστολή μου αποτυγχάνοντας οικτρά. Ενώ τα κατάφεραν μια χαρά στο διαπραγματευτικό κομμάτι, οι λογοτεχνικής αξίας ιστορίες που εξιστορούσα στον πασά ήταν αδιάφορες με αποτέλεσμα εκείνος βαριεστημένος να διατάξει τους υπηρέτες του να τις ρίξουν σ' έναν λάκκο με φίδια. Αν γνώριζε, όμως, την ιερή αξία αυτών των «τεράτων» θα τα είχε παλουκωμένα επί ένα μήνα και οι Τούρκοι θα τρέχανε για να αποφύγουν αυτό το βλοσυρό βλέμμα που είχαν οι νεκροί αγωνιστές. Είχαν εκείνη την αφηρημένη έκφραση «όσο κι αν με σκοτώνεις βαστάω ακόμα ελεύθερος» πράγμα φρικτό για τους αυλικούς και το χαρέμι του πασά που όλοι είχαν προσκυνημένο βλέμμα και ποτέ δε μπορούσαν να κοιτάζουν τον άλλον ευθέως. Έτσι, με φόβο ψυχής οι Τούρκοι μου πουλούσαν τα ευρήματά τους και γω πενταπλασίαζα το κέρδος μου με μια αξιοσημείωτη αναφορά για το ανδραγάθημα της κεφαλής που πρότεινα βγάζοντας αργά-αργά το κεφάλι στον πασά και ενώ ο πασάς είχε γίνει έξω φρενών από τη φούρκα του.

Έτσι, όταν οι Κρήτες ταμπουρώθηκαν στο Φραγκοκάστελλο σύνολο πεντακόσιοι νοματαίοι πεζοί και μία κατοσταριά σπαθάτοι καβαλάρηδες με πιστόλες εκατέρωθεν περιμένοντας άπαντες τον Μουσταφά πασά μέσα στο οχυρό τους, εκεί έγινε κάτι αλλόκοτο. Οι Έλληνες εξαντλημένοι από τις κακουχίες και ζαλισμένοι από την πείνα, είχαν υπερεκτιμήσει τις δυνάμεις τους. Νόμιζαν ότι ο Άγιος Γιώργης θα τους παρέχει επί αόριστον τις υπηρεσίες τους και ότι ο Μιχαήλ θα έκαιγε με τις ρομφαίες Τούρκους από τις βουνοπλαγιές. Έλα, όμως, που ο Μουσταφά είχε τέσσερεις χιλιάδες άντρες και πενταπλάσιους καβαλάρηδες, και το σημαντικότερο, είχαν και ποτό και φαγί στο δισάκι τους. Οπότε έτσι, ενθουσιώδεις

τύποι οι Έλληνες. όπως αλογάριαστα αρέσκονται να κάνουν δύσκολες θυσίες σαν να 'ταν κανένας περίπατος στην εξοχή, βγήκαν απ' το κάστρο και έφτιαξαν πέντε προμαχώνες σε σχήμα ημικύκλιου. Πέρα από το πρώτο τους λάθος, έκαναν και ένα δεύτερο, δεν έφτιαξαν το ημικύκλιο σε απόσταση βολής ενός τουφεκιού, ώστε όλοι οι προμαχώνες να μπορούν να ρίχνουν ο ένας στον άλλον σε περίπτωση κατάληψης. Αλλά τι σας λέω; Οι Έλληνες είναι τρομεροί και κάνουν διαρκώς αποκοτιές, εκ των οποίων οι περισσότερες γράφονται με χρυσά γράμματα στην ιστορία.

Οπότε, όπως καταλαβαίνετε, όταν ο Μουσταφάς επιτέθηκε στον κεντρικό προμαχώνα που βάσταγαν οι πιο ατρόμητοι του αρχηγού Κυριακούλη Αργυροκαστρίτη, ο πασάς καλά κατάλαβε ότι αν έριχνε τον πιο γενναίο προμαχώνα, τότε όλοι οι υπόλοιποι θα πέφταν από φόβο και μόνο. Τιοιουτοτρόπως, και η κεφαλή του Αργυροκαστρίτη δεκαπλασιάστηκε, από το ακόλουθο περιστατικό που έλαβε χώρα. Είχαν ορκιστεί στους πατεράδες τους να τιμήσουν τις θέσεις τους και να πολεμήσουν μέχρι θανάτου, κι όρκισαν την υπόσχεσή τους βάζοντας αλυσίδες στα πόδια και στις μέσες τους ο ένας με τον άλλον, ώστε να πολεμήσουν μαζί σαν ένα σώμα και να μη ξεφύγει κανείς σε περίπτωση ήττας. Η μάχη που θα δινόταν θα ήταν απεγνωσμένη, αφού δεν υπήρχε διέξοδος διαφυγής και αυτό σημαίνει τις χειρότερες παράπλευρες απώλειες και για τις δύο μεριές. Φυσικά, ο Αργυροκαστρίτης έπεσε και η κεφαλή του κόπηκε με χατζάρα. Εγώ, ντυμένος Τούρκος, έφτασα εγκαίρως το πτώμα και του πήρα το κεφάλι. Όσο οι άλλοι ψαχνόντουσαν εγώ ήδη από μακριά σαν γεράκι είχα στοχοποιήσει το θύμα μου. Εκείνη την εποχή οι Έλληνες πολέμαγαν όλοι με την ίδια φορεσιά, θα έπρεπε να είσαι Έλληνας για να καταλάβεις ποιου το όνομα αντιστοιχεί σε ηγέτη και σε ποιου σε απλό κλεφταρματωλό. Εγώ ήμουν Ελληνοτουρκμάνος. Ήξερα.

Έτσι, κι έγινε λοιπόν, όταν ο Μουσταφάς πασάς ξανάκουσε την ιστορία, έτσι όπως του την εξιστόρησα με τις αλυσίδες και την αυτόματη ηρωοποίησή του

Αργυροκαστρίτη, το μάτι του άστραψε κεραυνούς. Αυτό που δεν ήθελε να πετύχει, αυτό είχε συμβεί. Οι Έλληνες ξέραν να πολεμάνε ωραία και οι αγώνες τους διαδίδονταν σαν την πανώλη, που εκείνη την περίοδο είχε φουντώσει στον Πόρο και σε άλλα νησιά κάνοντας τον Καποδίστρια να κυκλοφορεί μέσα στο πλοιάρειό του μεταφέροντας τα μηνύματά του εν πλω με κήρυκες και τελάληδες. Μου υποσχέθηκε να μην πω σε άλλον την ιστορία μου και μου πρόσταξε να μου δώσει ένα ποσό για να ξεχάσω όσα είδα. Όντως, πεθύμησα ένα γενναίο ποσό και του δήλωσα ότι εγώ δεν είμαι από τους Τούρκους, που εντυπωσιάζονται με τις αποκοτιές των Ελλήνων. Δε θα πετύχαινε ο αγώνας τους. Αυτό του έλεγα μην πιστεύοντας ούτε λέξη από τα λεγόμενά μου. Βγαίνοντας στην αυλή διέδιδα τα ίδια ισχυριζόμενος, ότι μου το είπε ο θυρωρός ή ένα σωρό άλλοι άνθρωποι που είχε στη δούλεψή του ο πασάς.

Για το Φραγκοκάστελλο η ιστορία δεν τελειώνει με τους προμαχώνες και τον Αργυροκαστρίτη. Όταν το ιππικό του τρομερού Χατζημιχάλη επιτέθηκε στους Τούρκους, που σφυροκοπούσαν την κεντρική πύλη του Φραγκοκάστελλου με τη μάχη να μαινεται μπρος στην ξύλινη πορτάρα με τους σιδερένιους πύρους, συνέβη ένα άλλο παράδοξο περιστατικό που χαραχτηκε στη μνήμη μου σαν τα κοράκια που πέταγαν εκείνη τη μέρα πάνω στον ουρανό. Η αλήθεια είναι ότι η ιστορία αυτή με συγκίνησε. Τα κεφάλια που συνέλεξα απ' αυτή τη συμπλοκή, θα τα εξύψωνα τέλεια σ' ένα αφήγημα μίας μικρής Ιλιάδας που θα έπλαθα για τους Τούρκους μπέηδες, πασάδες και αγάδες.

Συγκεκριμένα, η σκόνη από τ' άλογα και τα κανονιοφόρα έριχναν διαρκώς βολές και τα ζώα ταραζόνταν και έφερναν κύκλους με τους αναβάτες να σπαθίζουν στα τυφλά ό,τι κεφάλια βρίσκονταν στην εμβέλειά τους. Αυτό που είδα με τα ίδια μου τα μάτια, όπως ήμουν κρυμμένος πίσω από έναν βράχο και παρακολουθώντας διαρκώς τους ηγέτες των Ελλήνων, ήταν Κρήτες καβαλάρηδες να ξυρίζουν κεφάλια που δεν ήταν καλυμμένα με το φέσι. Ήμουν σίγουρος ότι αντιλαμβάνονταν ότι

«έτρωγαν» τους δικούς τους, όπως το ίδιο συνέβαινε και με τους έφιππους Τούρκους με τις χατζάρες. Κι αυτό ήταν κάτι που από μακριά φαινόταν σαν τη φρίκη του πολέμου. Μέσα στην αντάρα που σήκωσε η σκόνη και ο καπνός από τους πυροβολισμούς υπήρξαν κλέφτες που μάτωναν κόκκινα τις πουκαμίες των αδερφών τους και το ίδιο συνέβαινε με τους Τούρκους, που πρώτα πυροβολούσαν μπρος τους και μετά περπατούσαν προς τα κει για να δουν τι ήταν αυτό που σημάδευαν. Πολλές φορές ο στόχος ήταν η πλάτη από τους αδερφούς τουρκμάνους. Έτσι, στο θολό τοπίο του Μαγιατικού απογεύματος Τούρκοι σκότωναν τους δικούς τους αλύπητα και Έλληνες πυροβολούσαν και κάρφωναν με χατζάρες που έβρισκαν πεταμένες δεξιά-αριστερά τους βλάμηδες αδερφούς τους.

Στην Κρήτη θα καθόμουν για λίγο καιρό ακόμα. Μία φορά μάλιστα ντύθηκα Κρητικός τόσο που να αποξεχαστώ ως προς την καταγωγή μου. Κι αυτό όταν μεσολάβησα για την ασφαλή έξοδο των πολιορκούμενων που βρίσκονταν περικυκλωμένοι από τους Τούρκους πολιορκητές με αρχηγό πάλι τον Μουσταφά Πασά που πάσχιζε να καταπνίξει την επανάσταση στο νησί με όσο πιο ήπιο τρόπο μπορούσε για να μην επεκταθεί η αναμπουμπούλα και στο υπόλοιπο νησί. Ανάμεσα στον ντόπιο πληθυσμό βρίσκονταν Αλβανοί της Ηπείρου, οπότε δεν ένοιωθα τόσο μπάσταρδος, όσο ήμουν, όταν βρισκόμουν σιμά σε βέρους Κρήτες με τη ντοπιολαλιά τους και τη βεβαιότητα της καταγωγής. Μπερδεύομουν ανάμεσα στο πλήθος και με γέμιζε χαρά, ένοιωθα κομμάτι ελεύθερο απ' την ελευθερία τους. Στο θρήσκευμα ήταν μουσουλμάνοι και χριστιανοί, ό,τι βόλευε τον καθένα και ό,τι του είχε μάθει ο πατέρας και η μάνα του.

Με την ωραία μου ευφράδεια και την άριστη υποκριτική μου, που μπορούσα να μιμηθώ κάθε ντοπιολαλιά και στάση ανθρώπου φτωχού ή αρχοντάνθρωπου, υποδύθηκα τον Αλβανό μισθοφόρο έξω από το οχυρό με το μέρος των Τούρκων. Θα βοηθούσα να γίνουν άριστες διαπραγματεύσεις, ώστε να δώσει ο πασάς τα διαπιστευτήρια του για την ασφαλή έξοδο των Ελλήνων απ' το Φραγκοκάστελλο

και την απομάκρυνσή του πληθυσμού με βάρκες και φαγητό, ώστε να μεταβούν σε νησιά ή στον ελεύθερο Μοριά. Έτσι, με επιδεικτική αυτοθυσία πρόσφερα τη ζωή μου να φύγω και γω μαζί τους στον Μοριά για να εγγυηθώ τη ζωή τους με τη ζωή μου και να γίνω, τοιουτοτρόπως, ένας μικρός σωτήρας. Το ίδιο έκαναν και οι Έλληνες, που έστειλαν στον πασά το πιο διαλεχτό παλικάρι τους, ώστε να διασφαλιστεί ότι ο πασάς θα δώσει αμνηστία στους εξεγερμένους μαζί και φαγητά με υπόσχεση προς τον πασά να μην αντεπιτεθούν σε άλλο σημείο της Κρήτης πατώντας τις υποσχέσεις και τηρώντας πάντα τους όρκους ουδετερότητας.

Κι ήταν πολύ συγκινητικό διότι οι ενθουσιώδεις Έλληνες κλαίγαν και αγκαλιάζανε τους Τούρκους, μεταξύ τους έδιναν δώρα και φιλήματα. Ότι είχε ο καθένας πρόχειρο. Οι Έλληνες δίναν ελιές αλατισμένες και φλογέρες, οι Τούρκοι χάριζαν τον καπνό από τις σακούλες και αλεσμένο καφέ. Ξέραμε όλοι ότι αυτή η ειρήνη ήταν παροδική, αλλά όλοι νοιώσαμε χρυσή αγαλλίαση. Ειδικά, όταν διαπιστώσαμε ανάμεσα σε εχθρούς, ότι βρίσκονταν φίλοι αδερφικοί, που ο πόλεμος τους είχε χωρίσει σε διαφορετικά στρατόπεδα. Ήταν η τελευταία φορά που θα ανταμώνανε. Κάποιοι με τη λίρα σήνανε αυτοσχέδιο χορό και ξέρετε πως χορεύουν οι Κρήτες, όταν είναι στεναχωρημένοι σαν μισό ορτόκι που πετά και σαν μισό κατσίκι που πηδά στους βράχους.

Τι κέρδισα εγώ; Κάπως σαν να πίστεψα τον ρόλο μου και έκλαψα γοερά. Η αλήθεια ήταν ότι ποτέ δεν είχα οικογένεια ή να νοιώθω ότι ανήκω κάπου. Έκλαψα γοερά για τις ντροπές και τις αμαρτίες που είχα προκαλέσει. Ήμουν ανάμεσα σε ήρωες, σε αγωνιστές που πολεμήσανε μέχρι τελικής πτώσης. Ένοιωθα τον εαυτό μου να ταυτίζεται με τον ίσκιο τους. Και πως τον λένε εκείνον τον προδότη των Θερμοπύλων; Ίδιος με αυτόν ήμουν και τον ένοιωθα ως το πετσί μου. Άραγε αν δεν υπήρχαμε εμείς οι προδότες, πως θα γινόταν τραγικότερη η ζωή των ηρώων; Σκέφτηκα, κάπου και γω βοήθησα στην ιστορία να γραφεί με μεγάλα γράμματα. Και αυτό με ηρεμούσε και μου έδινε μια βεβαιότητα θείας σκοπιμότητας. Άκουγα

φυσικά τις ιστορίες τους και δε μπορούσα να αποφύγω τον πειρασμό να βαθμονομήσω την αξία τους σε τούρκικες λίρες, πόσες θα εξοικονομούσα αν πουλούσα τα κεφάλια ή τα κομμένα χέρια τους με τις πιστόλες κοκκαλωμένες πάνω στο νεκρό δέρμα. Φυσικά, δε θα τους πρόδιδα τώρα αμέσως, αλλά κάπως οι δρόμοι ήθελε να διασταυρώνονταν ξανά, αφού οι Κρήτες, όπου και να πάνε βρωμάνε από μακριά σαν επαναστατικό μπαρούτι. Αυτοί θα συνέχιζαν τη δράση τους στον Μοριά, αλλά και κει θα νοιώθανε ξένοι, όπως νοιώθω εγώ ξένος μέσα στο ίδιο μου το νησί. Από την άλλη ας πήγαιναν, όπου ήθελαν. Κάτι θα έβρισκα να κάνω για να βιοποριστώ. Έτσι, συνέχισα να κλαίω μαζί τους για διαφορετικούς φυσικά λόγους.

Έτσι, καθώς έπλεε η βάρκα μας μακριά αφήνοντας τη Γραμβούσα να ξεθωριάζει, ένοιωθα ότι λίγο ήθελα να με κυριεύσει η βέρα ελληνική ψυχή. Απ' την άλλη ταλαντευόμουν σε μαύρες άραχλες σκέψεις. Σκεφτόμουν έντονα το συμφέρον μου και οργάνωνα το μέλλον στη νέα μου ζωή στην Ελεύθερη Ελλάδα. Ήταν η σωστή στιγμή να μεταβώ στην Πελοπόννησο. Εκεί, υπήρχε σίγουρα θέση για μένα. Ο εμφύλιος σπαραγμός είχε ήδη ξεκινήσει. Έλληνες της ξενιτιάς μάχονταν τους κλεφταρματωλούς. Κοτζαμπάσηδες στρέφονταν κατά πάντων. Οι Μεγάλες Δυνάμεις χρηματοδοτούσαν η κάθε μία διαφορετικό κόμμα για να προωθεί τα ξένα συμφέροντα. Ψεύτικες δίκες και καταδικές μαινονταν παντού. Άτομα σαν και μένα θα κάναν χρυσές δουλειές, ως προδότες κλεφταρματωλών και αγωνιστών στους πολιτικούς τους αντιπάλους. Το συλλογιζόμουν και δάκρυα χαράς έτρεχαν στα μάτια μου.

Βλέπετε μυρίστηκα ότι η Επανάσταση των Ελλήνων θα 'ταν επιτυχής. Τούρκος γνήσιος δεν ήμουν για να γυρίσω στην κερματισμένη Υψηλή Πύλη, Είχα όμως μεγάλη ευκαιρία να κάνω την πρόοδο μου σαν ρουφιάνος στους Έλληνες, εμπλέκοντας τον εαυτό μου στην πολιτική. Γιατί όχι; Τι δεν είχα κάνει για να μην τα καταφέρω κι εκεί; Σάμπως εμπόριο ψυχών και συμφερόντων δεν κάνουν οι πολιτικοί; Άλλωστε, οι Έλληνες είναι γνωστό με τι μίσος αρέσκονται να

διαιρούνται σε φυλές, σε σόγια, φατρίες, κόμματα και να σκοτώνουν ο ένας τον άλλον. Εκεί, ο κυνηγός κεφαλών θα παράπεφτε στο μικρό παράπτωμα της προδοσίας, από την ίδια την αδερφοκτονία δε συγκρίνεται. Κι αφού το θέλουν τόσο πολύ οι Έλληνες, ας με χρυσώνουν εμένα τον δόλιο και ανεπρόκοπο.

Ο κυνηγός κεφαλών αποφάσισε να πετάξει τον τορβά που χρησιμοποιούσε στην Κρήτη για τα κεφάλια. Σκέφτηκε ας πάρω έναν καινούργιο στον Μοριά για τύχη βουνό. Και η σκούνα τον ταρακούνησε δυνατά, όπως η συνείδηση γεμίζει ρίγη, άλλους θαρρετούς και τίμιους ανθρώπους τα βράδια.

Κασσάνδρα Αλογοσκούφι

Γεννημένη Ιούλη του 1982. Ζει στη Σαλαμίνα. Εργάζεται στα ναυπηγεία Περάματος. Διηγηματογράφος, ποιήτρια, θεατρικός συγγραφέας. Έχει πτυχίο Πληροφορικής κι Τηλεπικοινωνιών(Ε.Κ.Π.Α.). Το 2023 ορκίστηκε διεθνολόγος στο Τμήμα Διεθνών κι Ευρωπαϊκών Σπουδών στον Πειραιά. Έχει συμμετάσχει σε τουλάχιστον 40 συλλογικά βιβλία. Το 2009 εκπροσώπησε την Ελλάδα στην Πεζογραφία (Μπιενάλε Bjset Νέων Δημιουργών, 27 χώρες, Scorje). Κείμενα της έχουν δημοσιευτεί σε λογοτεχνικά περιοδικά. Γνωρίζει αγγλικά, γερμανικά, ιταλικά, φινλανδικά, νορβηγικά.

Β' Βραβείο (από κοινού)

Κώστας Παπαϊωάννου

Ο ξεναγός του Κάστρου

Ο ΚΩΣΤΗΣ ΕΚΑΝΕ ΕΝΑ ΣΑΛΤΟ ΚΑΙ ΠΕΤΑΧΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΕΒΑΤΙ. Τέντωσε τα χέρια του να ξεμουδιάσει και κοίταξε το κινητό του. Η ώρα πήγε δέκα και μισή. Σκασίλα του. Δεν είχε και τίποτα σπουδαίο να κάνει, πέραν από το να ψάξει στις αγγελίες για δουλειά. Έψαξε στο ντουλάπι για καφέ. Ούτε για δείγμα. Στο ψυγείο βρήκε ένα μπουκάλι με μισό περίπου ποτήρι γάλα ληγμένο εδώ και τρεις μέρες. Μικρό το κακό. Τόσους μήνες που τρώει και πίνει τα ληγμένα, έπαθε ανοσία. Άδειασε το γάλα σε ένα πλαστικό ποτήρι και βγήκε στο μπαλκόνι να το απολαύσει.

Ο ήλιος του καλοκαιριού ζεστός και η θάλασσα ένα απέραντο γαλήνιο γαλάζιο. Η πόλη της Πάφου απλωνόταν δεξιά του και αριστερά του με εκατοντάδες σπίτια και μαγαζιά. Σίγουρα ο κόσμος θα πηγαινοερχόταν στις δουλειές του σαν τα μυρμήγκια. Εκτός από τον Κωστή. Άνεργος και άφραγκος εδώ και μήνες, ζούσε σαν ασκητής στο εξοχικό της αδερφής του στην Πάφο, που για καλή του τύχη παντρεύτηκε έναν κρεμανταλά Καναδό και μετανάστευσε στο Τορόντο. Ο ίδιος σπούδασε ψυχολογία στο Αμερικάνικο Κολλέγιο της Αγίας Παρασκευής στην Αθήνα και ακολούθως πήρε το μεταπτυχιακό του στο Λος Άντζελες της Αμερικής. Ο κλάδος που ειδικεύτηκε ήταν η μάθηση, κυρίως ανάμεσα στα ζώα. Θεωρητικά θα μπορούσε να δουλέψει σε κάποιο ζωολογικό κήπο ή σε κάποιο τσίρκο. Δοκίμασε την τύχη του σαν ασφαλιστής αλλά με πρόωρο και άδοξο τέλος. Άψογος στην εκπαίδευση, πήρε και τα εύσημα από τον διευθυντή πωλήσεων. Κύκλο με γνωστούς

δεν είχε, έτσι ο διευθυντής πωλήσεων του έδωσε, χατιρικώς, μια λίστα με γιατρούς και νοσοκόμους που δουλεύανε στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου. Στα πρώτα πέντε τηλεφωνήματα που έκανε, οι τρεις τον διαολοστείλανε και οι δυο απλά και ευγενικά του κλείσανε το τηλέφωνο, πριν καν ολοκληρώσει το ποιηματάκι που του έμαθαν να λέει στην εκπαίδευση. Δίπλωσε τον κατάλογο ο Κωστής, τον έδωσε πίσω στον διευθυντή πωλήσεων ευχόμενος καλή συνέχεια στους υπόλοιπους νεοσύλλεκτους ασφαλιστές και πήγε σπίτι του. Αν μη τι άλλο, είχε και μια αξιοπρέπεια να προστατέψει. Από εκείνη τη μέρα, έδωσε υπόσχεση στον εαυτό του ότι ουδέποτε θα έψαχνε για δουλειά που είχε να κάνει με πωλήσεις.

Φόρεσε το καπέλο του και πήρε το δρόμο για μια βόλτα στο λιμανάκι. Ο ήλιος καυτός και αδυσώπητος, σε μερικά λεπτά του στέγνωσε το λαρύγγι. Τι δεν θα έδινε για ένα παγωμένο φραπέ. Έψαξε τις τσέπες του και ανακάλυψε ότι τα ψιλά του ίσα που συμπλήρωναν δύο ευρώ. Και το πιο φθηνό φραπέ εκεί στην περιοχή, ήταν τρία ευρώ ακατέβατα. Με τα δύο ευρώ όμως μπόρεσε και αγόρασε τις «Χρυσές Αγγελίες». Διέσχισε τα εστιατόρια και τις καφετέριες εκεί στο λιμανάκι, ψάχνοντας για κάποιο παγκάκι να διαβάσει την εφημερίδα του. Οι καφετέριες ήταν φίσκα από τουρίστες και ντόπιους που απολάμβαναν τον καφέ τους και την μπόρα τους, φλυαρώντας σαν παπαγαλάκια και χαχανίζοντας στη διαπασών. Πίσω τους, μικρές και μεγάλες βάρκες λικνίζονταν μέσα στο νερό, στο ελαφρύ φύσημα του αέρα, περιμένοντας να δεχτούν σαν επιβάτες ματσωμένους τουρίστες και αργόσχολους ντόπιους για να τους σεργιανίσουν στις πανέμορφες ακρογιαλιές του Ακάμα.

Πολύ θα ήθελε ο Κωστής να την αράξει σε μια τέτοια καφετέρια, να ρουφάει το φραπέ του και να χαζεύει τις νεαρές τουρίστριες. Ας όψεται όμως ο άχρηστος ο δήμαρχος που δεν δίνει κουπόνια για δωρεάν φραπέ σε άφραγκους άνεργους υποσχόμενους διπλωματούχους που φανήκανε άτυχοι και ποντάρανε μέχρι και την τελευταία τους δεκάρα, γκανιάν πάνω στη φοράδα την Παγώνα που τρέχει ακόμα να τερματίσει.

Βρήκε ένα παγκάκι και κάθισε. Άνοιξε την εφημερίδα στις σελίδες «Αγορά Εργασίας» και άρχισε να ψάχνει. Τι να ψάχνει δηλαδή. Απλά διάβαζε τις αγγελίες και συμφωνούσε ομόφωνα με τον εαυτό του ότι η εκάστοτε περίπτωση δεν αφορούσε το άτομό του. Σε πέντε λεπτά η «Χρυσές Αγγελίες» ήταν σφηνωμένες μέσα σε ένα κάδο σκουπιδιών, ανάμεσα σε τενεκεδάκια αναψυκτικών και χάρτινα ποτήρια του καφέ, όπως τους άρμοζε.

Κοίταξε γύρω του και το μάτι του έπεσε πάνω στο κάστρο του λιμανιού. Και τότε αντιλήφθηκε ότι τίποτα δεν γνώριζε γι' αυτό το κάστρο. Πόσο μάλλον ότι ουδέποτε τρύπωσε μέσα. Η αλήθεια είναι ότι, αν και του άρεσε να διαβάσει μυθολογία, εν τούτοις οι αρχαιολογικοί χώροι του φαινονταν ψυχροί, βουβοί και άκομποι. Τρία χρόνια φοιτητής στην Αθήνα, δεν πάτησε ποτέ πόδι στην Ακρόπολη να δει τον Παρθενώνα. Έφτανε μέχρι το Θησείο μόνο και μόνο για να καταβροχθίζει γύρους και παιδάκια. Δεν θα έκανε το ίδιο λάθος. Αποφάσισε να επισκεφθεί το κάστρο. Κι αν έπρεπε να πληρώσει είσοδο; Ήταν πανί με πανί. Δεν είχε να χάσει τίποτα. Θα καλόπιανε τον φύλακα στην είσοδο και αν τον άφηνε να περάσει τζάμπα, καλώς. Διαφορετικά, θα επέστρεφε πίσω στο διαμερισμάκι του.

Φόρεσε στο πρόσωπο του ένα κατακαυμένο ύφος και προχώρησε προς το κάστρο. Έξω από την είσοδο ήταν ένα τσούρμο με καμιά εικοσαριά ξένους τουρίστες. Όταν κόντεψε αρκετά, είδε τον φύλακα της εισόδου να του χαμογελά και να του απλώνει το χέρι.

- Βρε καλώς τον Κωστή. Χρόνια και ζαμάνια έχουμε να βρεθούμε!

Αυτό κι αν είναι έκπληξη. Περισσότερο από τη φωνή, ο Κωστής κατάλαβε ότι ο φύλακας δεν ήταν άλλος παρά ο Λευτέρης, συνάδελφος του στον στρατό. Του έσφιξε το χέρι με ανακούφιση. Ήξερε ότι πλέον είχε εξασφαλισμένη την είσοδο στο κάστρο.

- Τι γένεσαι ρε Λευτέρη; Εδώ δουλεύεις;

- Δεν έχω και παράπονο. Μια χαρά δουλειά είναι. Εσύ;

- Εγώ αυτές τις μέρες ψάχνω για δουλειά. Σπούδασα ψυχολογία αλλά δεν είμαι από αυτούς τους κλινικούς ψυχολόγους που πληρώνονται για να τους κλαψουρίζουν οι κυρίες των σαλονιών.

- Κάνε υπομονή και κάτι θα βρεθεί και για σένα. Τον πλούσιο γάμο τον σκέφτηκες ποτέ; Εσύ πάντα τα πήγαινες καλά με τις γκόμενες.

- Καλές είναι οι γκόμενες αλλά όχι και να τις φορτωθώ στο σβέρκο μου.

Αφού χαχανίσανε και καλαμπουρίσανε για λίγο, ο Κωστής μπήκε στο ψητό.

- Ρε συ Λευτέρη, ξέχασα το πορτοφόλι μου σπίτι και δεν μπορώ να πάρω εισιτήριο. Θα με αφήσεις να μπω μέσα να δω το κάστρο;

- Καλά ρε, μεταξύ μας τώρα, ντρέπεσαι να μου πεις ότι δεν έχεις λεφτά να μπει; Άντε, τράβα μέσα!

Δεν πρόλαβε να μπει ο Κωστής και του φώναξε πάλι ο Λευτέρης.

- Δεν τους παίρνεις και αυτούς μαζί σου που περιμένουν εδώ στο λιοπύρι μισή ώρα τώρα, τον Φίλιππο τον ξεναγό; Ο Φίλιππος ούτε καν απαντάει το κινητό του. Να δούμε με ποια ξεροσταλιάζει πάλι.

- Πού να τους πάρω και τι να τους κάνω;

- Μέσα στο κάστρο να τους πάρεις και να τους κάνεις τον ξεναγό. Εγγλέζοι είναι και τα αγγλικά τα ξέρεις καλά, φαντάζομαι.

- Και τι ξέρω εγώ για το κάστρο ρε Λευτέρη και θες να φιγουράρω για ξεναγός;

- Γιατί αυτοί ξέρουν; Ότι τους πεις θα το πιστέψουν και μέχρι το βράδυ δεν θα θυμούνται τίποτα. Να ξέρεις ότι στο τέλος αυτοί θα σου δώσουν και φιλοδώρημα. Μέχρι και είκοσι με εικοσιπέντε ευρώ, μπορεί να σου ακουμπήσουν.

Ο Κωστής δεν χρειάστηκε να ακούσει τίποτε περισσότερο. Με εικοσιπέντε ευρώ θα έβγαζε δυο μέρες άνετα. Και μετά, έχει ο Θεός όπως πάντα. Έβαλε τα δάχτυλα στο στόμα και τους σφύρισε όπως σφυρίζει ο βοσκός στα γίδια του. Τους έκανε και ένα νεύμα με το χέρι του να τον ακολουθήσουν και μπήκανε όλοι μέσα. Τους μάζωξε όλους σε ένα μεγάλο δωμάτιο που συνάντησε στη διαδρομή του. Κοίταξε γύρω τα τοιχώματα. Του ήταν δύσκολο να προσδιορίσει πόσο παλιό ήταν το κάστρο. Εξάλλου, τα μόνα ονόματα που έρχονταν στο μυαλό του από την αρχαία ιστορία και μυθολογία της Πάφου, ήταν αυτά του Αγαπήνορα και του Ακάμα. Καθάρισε τον λαιμό του και με βαριά λονδρέζικη προφορά, σε άπταιστα αγγλικά, άρχισε να τους λέει:

«Κυρίες και κύριοι. Είμαι ο Κωστής και για τα επόμενα είκοσι λεπτά θα είμαι ο ξεναγός σας σε αυτό το πανέμορφο ιστορικό κάστρο. Ξέρω ότι περιμένατε τον Φίλιππο να σας ξεναγήσει αλλά δυστυχώς έπρεπε να μείνει σπίτι να θάψει τη μάνα του που την έσπρωξε θανάσιμα μέσα σε ένα γκρεμό, με τα κέρατά του, ο τράγος της ο Πανάγος...»

Οι τουρίστες έβγαλαν ένα ομαδικό αναστεναγμό απογοήτευσης και το πρόσωπό τους δεν έδειχνε παρά μόνο θλίψη. Εκτός από ένα γέρο που τον κοίταζε με ένα ηλίθιο ύφος και χαμογελούσε. Αυτός πρέπει να ήταν ο κουφός της παρέας που προφανώς θεώρησε ότι ο Κωστής, μόλις τους είχε πει ένα αστείο. Μπροστά από το τσούρμιο ήταν και ένας δεκατετράχρονος σπυριάρης βλογιοκομμένος, που φορούσε ζαβά το καπέλο του, δάγκωνε τα νύχια του και τον κοιτούσε επίμονα μέσα από ένα ζευγάρι τεράστια γυαλιά μυωπίας. Αυτόν σίγουρα έπρεπε να τον προσέξει γιατί θα μπορούσε να του χαλάσει το πάρτι.

«Σύμφωνα με την παράδοση, το κάστρο αυτό κτίστηκε από αρχαιοτάτων χρόνων από τον Αγαπήνορα. Όταν τέλειωσε ο Τρωικός πόλεμος, ο Αγαπήνορας ξεκίνησε με 60 καράβια να επιστρέψει στην πατρίδα του (ποια άραγε να ήταν αυτή;) αλλά ναυάγησε και κατάληξε εδώ στην Κύπρο, στα παράλια της Πάφου. Αποφάσισε να κτίσει αυτό το κάστρο και να μείνει εδώ να βασιλεύει...)

Ο Κωστής ένιωθε ότι τα πήγαινε καλά και πήρε θάρρος. Έβλεπε τους Εγγλέζους να τον κοιτούν με θαυμασμό και να κρέμονται από τα χείλη του. Όμως, «πολύ καλό για να είναι αληθές», όπως λένε και στην πατρίδα τους. Και να σου τον σπυριάρη να πετάγεται με την μπηχτή του:

- Μα ... οι πέτρες και το χτίσιμο αυτού του κάστρου δεν μοιάζουν με τους άλλους αρχαιολογικούς χώρους που είδαμε.

- Το ξέρω! Αν είχες όμως υπομονή, θα με άκουγες να λέω ότι ... τις πέτρες και την αρχιτεκτονική την κουβάλησε ο Αγαπήνορας από την Τροία. Έχετε πάει στην Τροία;

Οι τουρίστες σήκωσαν πάνω τα κεφάλια, αρνητικά. Και αυτό του βγήκε σε καλό.

- Αν πάτε καμιά φορά, θα δείτε ότι εκεί υπάρχει ένα κάστρο, φτυστό σαν αυτό (βλακείες έλεγε αλλά τέτοια ώρα, τέτοια λόγια).

Ένα μηδέν το σκορ υπέρ του Κωστή που συνέχισε νικηφόρος την περιγραφή του:

«Στο κάστρο αυτό, λοιπόν, ζούσε και βασιλεύε ο Αγαπήνωρ με τη γυναίκα του, την κόρη του την Ιοκάστη (που τη θυμήθηκα αυτή) και τον γιο του τον Ακάμα...)

Και να πάλι ο σπυριάρης σαν το πετεινάρι:

- Μα ο Ακάμας, δεν ήταν γιος του Θησέα;

Κακό χρόνο να είχε! Το ήξερε κι αυτό;

- Θα προτιμούσα τις απορίες σας να τις αφήνατε στο τέλος. Γιατί μπορεί με αυτά που θα σας πω στη συνέχεια, να απαντηθούν. Και βέβαια ήταν γιος του Θησέα. Αν διάβαζες όμως προσεκτικά την μυθολογία, θα μάθαινες ότι τον Ακάμα τον πήρε μετά ψυχογιό του ο Αγαπήνορας για να προσέχει την Ιοκάστη, όταν αυτός έλειπε από το κάστρο, πολεμώντας τους επιδρομείς (πως τα μπάλωσα ο άτιμος!)

Και συνέχισε ο Κωστής:

«Σε αυτό το μεγάλο δωμάτιο που βλέπετε υπήρχε ένα τεράστιο τραπέζι. Γύρω από αυτό το τραπέζι, ο Αγαπήνωρ συνεδρίαζε με τους στρατηγούς του και σκαρώνανε πολύπλοκα στρατηγικά σχέδια για να παγιδεύσουνε τους επιδρομείς και τους αντιπάλους τους και να τους εξουδετερώσουν. Και μετά έστρωναν μεγάλο φαγοπότι με λογής - λογής λιχουδιές και μπόλικο κρασί...»

- Ποιο δωμάτιο ήταν η κουζίνα τους; Πετάχτηκε ο βλογιοκομμένος.

- Είπαμε στο τέλος οι απορίες. Απάντησε οργισμένος ο Κωστής. Τέλος πάντων. Δεν μαγειρεύανε στο κάστρο. Φέρνανε φαγητό από έξω.

- Είχε take away από τότε; Ρώτησε με θαυμασμό μια άλλη χαζοχαρούμενη Εγγλέζα.

- Και βέβαια είχε. Έπαιρναν φαγητό από μια περίφημη μαγείρισσα με τις χίλιες δυο απόκρυφες συνταγές, την Καλλισθένη.

Πλέον, ότι απορίες είχανε οι τουρίστες, ο Κωστής τις έτρωγε πασατέμπο. Έμειναν εκεί για ένα δεκάλεπτο φλομώνοντας τους με μυθοπλασίες και παραμύθια και ακολούθως τους οδήγησε στο πάνω μέρος του κάστρου. Εκεί ο Κωστής ανακάλυψε τρεις κάμαρες και τον βόλεψε αφάνταστα να τις δηλώσει σαν

υπνοδωμάτια του βασιλικού ζεύγους, της Ιοκάστης και του Ακάμα. Αυτό που έλειπε για να συμπληρωθεί το εικοσάλεπτο, ήταν μια ρομαντική ερωτική ιστορία:

«... Τους καλοκαιρινούς μήνες ο Αγαπήνωρ τους περνούσε εκτός του κάστρου. Μαζί με τον Ακάμα περιοδεύανε στο βασίλειό του εισπράττοντας φόρους από τους υπηκόους και καταδιώκοντας ανεπιθύμητους εισβολείς και λεηλάτες. Στο απέραντο φυσικό πάρκο που απλωνόταν δυτικά της Πάφου και που μετά πήρε το όνομα του Ακάμα, κυνηγούσαν λαγούς και αγριογούρουνα. Μαζί τους ήταν και η γυναίκα του Αγαπήνορα, η Ευτέρπη (καιρός να της δώσω και αυτής ένα όνομα, της καημένης) που ζήλευε παθιασμένα τον άνδρα της και δεν τον εμπιστευόταν να κάνει ούτε ρούπι μονάχος του.

Στο κάστρο παρέμενε η κόρη τους μαζί με το υπηρετικό προσωπικό και τη φρουρά. Το λογικό θα ήταν να βαριέται η Ιοκάστη. Λάθος. Η κόρη τους τα έφτιαζε με τον γιό ενός πεταλωτή αλόγων, τον Υάκινθο. Είχε κρυμμένη στο δωμάτιό της μια σχοινένια σκάλα, λάδωσε τους φρουρούς και τα βράδια τα περνούσε στην αγκαλιά του αγαπητικού της, κρυφά από τις κουτσομπόλες δούλες και υπηρέτριες. Τους χειμωνιάτικους μήνες που ήταν και οι γονείς της στο κάστρο, δεν απολάμβανε την αγκαλιά του αγαπητικού της. Έτσι, η Ιοκάστη περνούσε έξι μήνες στη χαρά και την αγαλλίαση και έξι μήνες στην θλίψη και την βαριεστημάρα (από την Δήμητρα και την Περσεφόνη το έκλεψα αυτό). Όμως, για κακή της τύχη, μια πικρόχολη δούλα άκουσε τα ηδονικά βογγητά της Ιοκάστης και κοιτάζοντας από την κλειδαρότρυπα αντιλήφθηκε τον χαμό που γινόταν στο κρεβάτι της. Από ζήλια που δεν ήταν στο δικό της το κρεβάτι ο Υάκινθος και για να κερδίσει την εύνοια του Ακάμα, τα φούρνισε όλα στον αδερφό της. Έτσι, μια νύχτα με φεγγάρι, ο Ακάμας διέκοψε την καλοκαιρινή του εξόρμηση, επέστρεψε στο κάστρο, όρμησε στο δωμάτιο της Ιοκάστης, μαχαίρωσε τον Υάκινθο και τον έριξε από τις πολεμίστρες κάτω. Μαζί όμως με τον Υάκινθο, πήδηξε και η Ιοκάστη στο κενό για να συνοδεύσει τον αγαπητικό της στον Άδη. Η ψυχή της όμως για αιώνες σεργιανούσε στοιχειωμένη

στο κάστρο κατατρομάζοντας τους θαρραλέους εκάστοτε ενοίκους. Μέχρι και σήμερα ακόμα, ο ντόπιοι ψαράδες, κάποιες κρύες νύχτες του χειμώνα λένε ότι ακούνε το γοερό κλάμα της Ιοκάστης που θρηνεί τον χαμό του αγαπημένου της Υάκινθου...»

Πρώτος άρχισε να χειροκροτεί ο σπυριάρης για να ακολουθήσουν μετά με ενθουσιασμό και οι υπόλοιποι. Γυρίζοντας προς το τσούρμο τους είπε:

- Να ευχαριστήσουμε θερμά τον ξεναγό μας για την υπέροχη διήγησή του. Εγώ προσωπικά πιστεύω ότι αυτό που ακούνε οι ψαράδες είναι τον αέρα που γλύφει τις πολεμίστρες. Μπορεί και να έχω λάθος και να ακούνε την Ιοκάστη. Νομίζω ότι αξίζει στον ξεναγό μας ένα καλό φιλοδώρημα.

Έβγαλε το καπέλο του ο σπυριάρης, έριξε μέσα ο ίδιος ένα χαρτονόμισμα των 5 ευρώ και μετά το λιτάνεψε ανάμεσα στο ευχαριστημένο τσούρμο. Ο Κωστής λίγο έλειψε να τον αγκαλιάσει και να τον φιλήσει σταυρωτά. Μέχρι να κατέβουν οι τουρίστες και να εξέλθουν του κάστρου, ο Κωστής μέτρησε τα φιλοδωρήματα και έκπληκτος είδε ότι ακουμπήσανε τα 65 ευρώ. Από την χαρά του θα μπορούσε να πηδήξει κι αυτός από τις πολεμίστρες κάτω.

Εκεί στην είσοδο βρήκε τον Λευτέρη να τον περιμένει μαζί με τον Φίλιππο.

- Πως τα πήγες ρε σειρά; Ξηλωθήκανε για χάρη σου οι σπαγγοραμένοι οι Εγγλέζοι;

- Δεν έχω παράπονο. Μου δώσανε είκοσι δύο ευρώ φιλοδώρημα (σιγά που θα σας τα μαρτυρούσα όλα, κουφάλες)

- Για Εγγλέζους, καλά είναι. Είπε ο Φίλιππος. Οι Γερμανοί δίνουν περισσότερα. Τους είπες και για την πλάκα εκεί στην είσοδο και για τον Αχμέτ Πασά;

- Εννοείται! Απάντησε βεβαιωτικά ο Κωστής. Κι ας μην πρόσεξε καν μια τέτοια πλάκα.

Ο Φίλιππος μπήκε μέσα με μια ομάδα Γερμανούς δείχνοντας τους με το δάχτυλο του την πλάκα εκεί στην είσοδο τους και προφανώς εξηγώντας την στα γερμανικά. Πριν φύγει ο Κωστής, τον τράβηξε ο Λευτέρης από το μανίκι.

- Να έρχεσαι εδώ τα πρωινά, όποτε σε βολεύει. Κάποτε αργεί να ξυπνήσει ο Φίλιππος και κάποτε πλακώνουν από νωρίς πολλοί τουρίστες. Μην περιμένεις όμως διορισμό και μισθό. Παράνομος θα είσαι. Είκοσι ευρώ για ένα εικοσάλεπτο ξενάγηση δεν είναι και άσχημα.

Ο Κωστής είδε με καλό μάτι την εισήγηση του Λευτέρη. Έπρεπε όμως να μελετήσει καλά για το κάστρο. Φτηνά την γλύτωσε εκείνη τη μέρα αλλά θα μπορούσε στο διάβα του να βρει εξυπνάκηδες, χειρότερους από τον σπυριάρη.

Όταν επέστρεψε στο διαμέρισμα, μπήκε στο ιντερνέτ και έψαξε για το κάστρο της Πάφου. Δίκιο είχε ο σπυριάρης. Βυζαντινοί το χτίσανε το κάστρο και ακολούθως το ανακαινίσανε Φράγκοι και Λουζινιανοί. Και όταν καταστράφηκε σε μια επιδρομή των Οθωμανών, το ανακατασκεύασε ο Αχμέτ Πασάς και έγραψε το κατόρθωμά του σε μια πλάκα εκεί στην είσοδο (γι' αυτήν τον ρωτούσε ο Φίλιππος, αν την ανάφερε). Καμιά σχέση με το κάστρο, ο Αγαπήνορας και ο Ακάμας. Μικρό το κακό. Μια φορά που πήγε στην Ιορδανία και επισκέφθηκε την Πέτρα, για μισή ώρα ένας Άραβας ξεναγός προσπαθούσε να τους πείσει ότι την Πέτρα την έχτισαν εξωγήινοι που σύμφωνα με τους τάφους που τους έδειξε στη νεκρόπολή τους, ο πιο κοντός ξεπερνούσε τα δύομιση μέτρα. Και εκεί που τον ψιλοπίστεψε ο Κωστής, έμαθε εκ των υστέρων ότι την Πέτρα όπως την ξέρουμε στη σημερινή της μορφή, την έκτισαν οι Ναβαταίοι τον πρώτο αιώνα μ.Χ.

Πίνοντας το παγωμένο φραπέ του ο Κωστής, έφτιαξε στο μυαλό του μια μελοδραματική ιστορία για ένα βυζαντινό έπαρχο, τον Φιλάρετο που ζούσε στο

κάστρο μαζί με τη σύζυγό του τη Θεοφανώ και που τον έριξε από τις πολεμίστρες κάτω για να δώσει τη θέση του στον εραστή της και αρχηγό της φρουράς, Σισίννιο. Βγήκε για μεσημεριανό και περίμενε να γυρίσει η μέρα και να πάει εκεί στο κάστρο να την ξεφουρνίσει στους παθιασμένους για ερωτικά σκάνδαλα τουρίστες. Με το αζημίωτο, φυσικά. Ίσως να ήταν καλά να αγοράσει και μια σφυρίχτρα για να τους μαζώνει. Να έχει και κορδόνι να την κρεμάει στο λαιμό του.

Κώστας Παπαϊωάννου

Γεννήθηκε το 1954 στη Λευκωσία. Είναι παντρεμένος με τη Χριστοθέα και έχει τρία παιδιά, τον Φοίβο, την Ιφιγένεια και τον Ορέστη και μια εγγονή, τη Σκάρλετ. Έχει γράψει μυθιστορήματα, νουβέλες, διηγήματα, παραμύθια, θεατρικά έργα, σκετς και ποιήματα. Έχει εκδώσει το 2016 το παιδικό μυθιστόρημα «Τα Δαμάσκηνα της κυρά-Μάχης» (Εκδόσεις Εντόποις), το 2018 το μυθιστόρημα «Ιστορίες της Πλάκας – Αλλήθωρες Προσδοκίες» (Εκδόσεις Τελεία), το 2019 το έργο Παιδικής Λογοτεχνίας «Ο Βένετος Ηνίοχος» (Εκδόσεις Ζωή και Τέχνη) και το 2022 ακόμα ένα έργο παιδικής λογοτεχνίας, «Ο Αρχιερέας των Μάγια» (Εκδόσεις Ζωή και Τέχνη).

Γ' Βραβείο

Κώστας Τερζανίδης

Ένας ιππότης για τη Τζενούλα

ΚΑΙ ΝΑ ΜΗ ΜΕ ΕΝΟΧΛΗΣΕΙ ΚΑΝΕΙΣ... ΆΚΟΥΣΕΣ; ΚΑΝΕΙΣ!

– ... Η Τζένη βρόντηξε πίσω της την πόρτα της κάμαράς της, πέταξε όπου να 'ναι τις λουστρίν μαύρες γόβες της πασχίζοντας ταυτόχρονα να ανάψει το στραπατσαρισμένο τσιγάρο που κρεμόταν από τα τρεμάμενα χείλη της. Έκλεισε τα μάτια και απόλαυσε τον καπνό, καθώς αυτός γέμιζε τα σωθικά της. Το ήξερε βέβαια ότι έπρεπε να ελαττώσει το κάπνισμα, αλλά πώς ήταν δυνατό με τέτοια χουνέρια που της έκαναν; «Ακούς εκεί να με στήσει! Να περιμένω τόσες ώρες έτοιμη για γύρισμα και ο κύριος άφαντος!» έλεγε και ξανάλεγε πηγαίνοντας πέρα δώθε μη μπορώντας να καλμάρει τα νεύρα της. Άνοιξε το παράθυρο και φύσηξε τον καπνό, μπας και καταφέρει να αδειάσει τα πνευμόνια της -η καλύτερα την ψυχή της- από την πίσσα και τη δυσωδία. «Όχι, δε θα το αφήσω να περάσει έτσι αυτό!»

Από την αρχή είχε κακό προαίσθημα. Μόλις ο Φίνος τής ανακοίνωσε περιχαρής τα σχέδιά του για την κινηματογραφική μεταφορά του “Ένας ιππότης για τη Βασούλα”, κάτι μέσα της την ώθησε να αρνηθεί. Άλλωστε, δεν είχαν τελειώσει ακόμη οι υποχρεώσεις της στο θέατρο, αν και ούτε εκεί έλειψαν οι αναποδιές. Η αποχώρηση του Ληναίου από το θίασο οδήγησε στην αναγκαστική διακοπή των παραστάσεων, για να επαναληφθεί το έργο την επόμενη σεζόν στο θέατρο “Χατζηχρήστου” με άλλον συμπρωταγωνιστή. Ωστόσο, η Τζένη

απολάμβανε την καινούρια της επιτυχία. Το κείμενο των Γιαλαμά-Πρετεντέρη ήταν ευφύεστατο, ο ρόλος της Βασούλας διασκεδαστικός και η συνεργασία της με τον Ανδρέα για άλλη μια φορά εξαιρετική. Μετά το "Τζένη-Τζένη" ο κόσμος δε χόρταινε να βλέπει επί σκηνής το νέο ζευγάρι πρωταγωνιστών που θα μπορούσε να κοντράρει στα ίσα το αχτύπητο δίδυμο Αλίκη-Δημήτρης. Πώς του ήρθε όμως του Φίνου αντί για τον Μπάρκουλη να προτείνει σε αυτόν τον φαντασμένο το ρόλο του Μήτσου; «Μωρέ, θα του δείξω εγώ! Θα ακούει Τζένη και θα τρέμει!»

- Τζένη! Τζένη! Άνοιξε. Μην κάνεις σαν μωρό. Σε παρακαλώ, Τζένη, άνοιξε την πόρτα να μιλήσουμε σαν επαγγελματίες...

Η Τζένη έσβησε με μανία το τσιγάρο στο σταχτοδοχείο και όρμησε στην πόρτα αποφασισμένη να ξεσπάσει στον σκηνοθέτη της.

- Σαν επαγγελματίες θέλεις να μιλήσουμε; Ορίστε λοιπόν! Κάθισε. Ας μιλήσουμε σαν επαγγελματίες. Έχω αποδείξει τόσα χρόνια σε αυτή τη δουλειά πόσο επαγγελματίας είμαι. Πάντα στην ώρα μου, πάντα διαβασμένη, μονίμως συνεργάσιμη και διαλλακτική. Κάποιοι άλλοι, αντίθετα, δε φέρονται σαν επαγγελματίες...

- Έλα, βρε Τζενάκι μου, μην κάνεις την τρίχα τριχιά...

- Τι είπες; Γιάννη, δε μιλάς σοβαρά!

Ο δύσμοιρος σκηνοθέτης διαπιστώνοντας ότι, αντί να μετριάσει τη δυσαρέσκεια της πρωταγωνίστριας του, κατάφερε να την αυξήσει κι άλλο, πήρε το μελιστάλαχτο ύφος -κατάλληλο για τέτοιες περιστάσεις- και την έπιασε τρυφερά από τους ώμους.

- Δηλαδή, τι θέλεις τώρα; Να τα τινάξεις όλα στον αέρα και να γίνουμε ρεζίλι στο πανελλήνιο;

- Εγώ;, γύρισε απότομα η Τζένη θέλοντας να απαλλαγεί από το ενοχλητικό άγγιγμα του σκηνοθέτη. Κάτσε, γιατί εσύ θα με τρελάνεις! Δε μου λες, χρυσέ μου, δεν κατέβηκε όλο το σετ στη σάλα έτοιμο να αρχίσει το γύρισμα; Πού ήταν ο κύριος; Κοιμόταν στο δωμάτιό του του καλού καιρού. Για ποιον λοιπόν επαγγελματία μου μιλάς;

- Ζήτησε συγγνώμη ο άνθρωπος. Βγήκε λιγουλάκι έξω χτες βράδυ, πιάστηκε με παρέες, τον βρήκε το ξημέρωμα...

- Σοβαρά; Κι εμείς τι παριστάνουμε εδώ πέρα; Τους κομπάρσους;

Ο σκηνοθέτης επιχείρησε να κάνει άλλη μια προσπάθεια αγγίζοντας αυτή τη φορά τα μαλλιά της.

- Τζένη, Τζένη, άσε τα καμώματα. Εσύ είσαι η μεγάλη σταρ της ταινίας, θα καταδεχτείς να σε πιάσει στο στόμα της η κάθε τυχούσα και να διαδίδει ασύστολα ψεύδη περί βεντετισμών και σκηνών ζηλοτυπίας; Φαντάζεσαι τους τίτλους στα εξώφυλλα των περιοδικών; Ομηρικοί καυγάδες Καρέζη-Γεωργίτση απειλούν τα γυρίσματα της νέας ταινίας της "Φίνος Φιλμ"!

- Άσε τις γαλιφιές, Γιάννη. Ξέρεις πολύ καλά ότι αυτή τη φορά έχω δίκιο.

Ποτέ δεν το έπαιξα ντίβα, γι' αυτό και όλοι με σέβονται και κανείς δεν μπορεί να μου καταλογίσει ανάρμοστη συμπεριφορά. Αλλά δεν ανέχομαι να με κοροϊδεύουν.

- Ηρέμησε, βρε κουτό. Εξάλλου, τώρα θα τον μάθεις τον Φαίδωνα;

Σάμπως δεν γνωρίζουν όλοι ότι είναι κομματάκι δύσκολος στις συνεργασίες του; Ξέρεις τώρα... νέος, ωραίος, διάσημος, επιρρεπής στον ποδόγυρο. Οι πειρασμοί είναι πολλοί, ειδικά εδώ στην επαρχία μακριά από τους παπαράτσι.

- Εγώ ξέρω ότι με τον Ανδρέα δε θα είχαμε τέτοια. Ο Ανδρέας είναι τζέντλεμαν.

- Ναι... δε λέω... Και ο Φαίδων όμως... τρομερός γόης! Αυτά τα μάτια δεν τα έχει κανείς άλλος. Σετάρονται άψογα με τα δικά σου. Θα το δεις, μωρό μου, θα σπάσει ταμεία η ταινία που ετοιμάζουμε.

- Αν ολοκληρωθεί ποτέ, γιατί δεν το βλέπω να κάνουμε γύρισμα σήμερα.

- Έλα, έλα, μην κάνεις έτσι. Ας χάσουμε και μια μέρα. Ξεκουράσου σήμερα και αύριο κανονίσαμε εκδρομούλα στους Δελφούς...

- Τι; Ούτε αύριο θα κάνουμε γύρισμα;

- Ε... να... ξέρεις... ο Φαίδων...

- Τι... ο Φαίδων;

- ...

Η γλώσσα του Γιάννη δέθηκε κόμπος και αδυνατούσε να ξεστομίσει την πληροφορία που θα εξαγρίωνε την ήδη εκνευρισμένη συνεργάτιδά του.

- Ακούω!

- ...θα τρέξει στο "Ράλλυ Ακρόπολις" ...

Η Τζένη κάρφωσε το ψυχρό μπλε βλέμμα της στον άμοιρο σκηνοθέτη μετατρέποντάς τον αστραπιαία σε παγοκολόνα. «Τα τσιγάρα μου! Πού είναι τα ρημαδιασμένα τα τσιγάρα μου;» μουρμούριζε, όση ώρα έκανε άνω κάτω το δωμάτιο αδυνατώντας να εντοπίσει το πακέτο που βρισκόταν σε εμφανέστατη θέση πάνω στο κομοδίνο. Πώς να ηρεμήσει μετά τη νέα κατραπακιά που της ήρθε κατακέφαλα; Εδώ δεν πρόκειται για ένα αθώο καπρίτσιο ενός φέρελπι ζεν πρεμιέ, αλλά για ξεκάθαρη συνομωσία σε βάρος της.

- Γι' αυτό ήρθαμε εδώ, έτσι; Γι' αυτό κουβαληθήκαμε στην Ιτέα; Ε, βέβαια... Τώρα εξηγούνται όλα!

- Ξέρεις, Τζένη... του Φίνου ιδέα ήταν να έρθουμε στην Ιτέα. Το αρχοντικό αυτό ανήκει σε έναν κουμπάρο του, ξάδερφό του -θα σε γελάσω- και του πρότεινε να φιλοξενήσει τα γυρίσματα...

- ...και όλως τυχαίως θα διεξαχθεί στην περιοχή το "Ράλλυ Ακρόπολις", στο οποίο εντελώς τυχαία θα συμμετάσχει και ο προστατευόμενος του Φίνου...

- ...ευκαιρία, βλέπεις, να συνδυάσει και τα δύο... Μ' έναν σπάρο, δυο τρυγόνια...

- Αρκετά!, τον διέκοψε η Τζένη με την βροντερή φωνή της κάνοντάς τον να ριγήσει και να σωπάσει επιτέλους. Μην τους δικαιολογείς άλλο! Δε θέλω ν' ακούσω τίποτα. Ως εδώ και μη παρέκει!

Η Τζένη άφησε το σώμα της να πέσει στην αγκαλιά της βουσσινί μπερζέρας καταβάλλοντας μεγάλη προσπάθεια να συγκρατήσει τα δάκρυα. Δεν ήταν μόνο τα νεύρα της που τα προκάλεσαν, αλλά και η πίκρα που ένιωσε -ίσως για πρώτη φορά στη μακρόχρονη και άκρως επιτυχημένη καριέρα της. Όχι, σε καμία περίπτωση δεν της άξιζε τέτοια αντιμετώπιση. Δεν είχε ανάγκη κανέναν, δεν χρειαζόταν να αποδείξει τίποτα σε κανέναν. Την απόφασή της την είχε πάρει. Αυτή θα ήταν η τελευταία της ταινία με τη "Φίνος Φιλμ".

Ο Γιάννης παίρνοντας στα σοβαρά τα λόγια της μεγάλης ηθοποιού έσπευσε πανικόβλητος κοντά της γονατίζοντας μπροστά στα πόδια της.

- Τζένη μου, άκουσε με. Δε χρειάζεται να τα παίρνεις όλα τοις μετρητοίς. Σκοπός είναι να περνάμε και καλά σε αυτή τη δουλειά. Και ειδικά εσύ, εδώ που έχεις φτάσει, μπορείς να απολαμβάνεις την κάθε στιγμή. Δες πόσα έχεις καταφέρει! Μόνη σου τα κέρδισες, δε σου χαρίστηκε τίποτα. Δε μένει παρά να χαρείς.

- Κουράστηκα, Γιάννη. Αλήθεια σου το λέω. Δεν είμαι εγώ για σταριλίκια και δημοσιότητα. Δε μου ταιριάζουν. Θέλω από δω και πέρα να αφοσιωθώ στο θέατρο, να παίζω τους ρόλους που αγαπώ, με τους ανθρώπους που αγαπώ...

- Τον Κώστα εννοείς;

- Ναι, τον Κώστα. Έχω βρει τον άνθρωπό μου, μπορώ να το πω με βεβαιότητα. Από την πρώτη στιγμή που τον γνώρισα, θυμάσαι, στο "Κοντσέρτο για πολυβόλα", κατάλαβα ότι αυτός είναι ο κατάλληλος για μένα. Κοντά του νιώθω γεμάτη, ολοκληρωμένη. Μου πρότεινε να τον παντρευτώ και φυσικά δέχτηκα.

- Μα αυτό είναι υπέροχο, Τζένη μου! Όμως περίμενε να τελειώσουμε πρώτα την ταινία και μετά κάνε ό,τι τραβά η ψυχή σου. Ας απολαύσουμε την παραμονή μας σε αυτό το πανέμορφο μέρος, σε αυτό το υπέροχο αρχοντικό! Αύριο θα έχει ωραία μέρα, θα πάμε στους Δελφούς, μετά θα κάνουμε μια στάση στην Άμφισσα. Έχει και κάστρο, μήπως μας κάνει για τα εξωτερικά γυρίσματα...

Ο καημένος ο Γιαννάκης, είναι τόσο γλυκός! Πώς να του κρατήσει κανείς κακία; Ίδρωσε στην κυριολεξία, προκειμένου να την αποτρέψει από το να τα παρατήσει και να τους αφήσει όλους στα κρύα του λουτρού. Ποιος άκουγε μετά τον Φίνο;

- Α ρε μπαγάσα! Με κατάφερες πάλι. Τι να σου κάνω που σου 'χω αδυναμία. Αλλά να ξέρεις... την ερχόμενη Δευτέρα φεύγω με τον Κώστα για Ρόδο.

- Έννοια σου, θα τα φροντίσω όλα εγώ. Χαλάω χατίρι στο Τζενάκι μου;

Η Τζένη ξέσπασε σε ένα εκκωφαντικό γέλιο, καθώς ο καταφερτζής σκηνοθέτης γαργάλησε τις πατούσες της.

- Στη Ρόδο είπες; Έχω μια ιδέα! Θα πείσω το αφεντικό να γυρίσουμε εκεί τη σκηνή του χορού. Καλύτερο σκηνικό από το Κάστρο των Ιπποτών δεν υπάρχει. Το κάνω ήδη εικόνα στο μυαλό μου· κεριά, πολυέλαιοι, πανοπλίες κι εσύ ντυμένη

βυζαντινή πριγκίπισσα να κατεβαίνεις την εντυπωσιακή σκάλα, για να υποδεχτείς τον ιππότη σου. Φιλιέστε και αμέσως αρχίζει ο χορός. Είμαι σίγουρος ότι ο Μίμης έχει γράψει εκπληκτική μουσική και ο Φλερύ θα κάνει πάλι τα μαγικά του. Μια αληθινή μεσαιωνική χοροεσπερίδα μέσα στο Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου!

Η Τζένη σαφώς πιο ήρεμη μετά την επίσκεψη του πολύτιμου και έμπιστου συνεργάτη της κοιτάζει το είδωλό της στον καθρέφτη του μπάνιου καθώς ξεβάφεται. Τα χαρακτηριστικά του προσώπου της παραμένουν όμορφα, τα μάτια της ακόμα εντυπωσιάζουν -πώς όχι;- όμως δεν της διαφεύγουν οι πρώτες ρυτίδες που κάνουν δειλά την εμφάνισή τους. Δεν είναι ότι γερνάει -ούτε τα σαράντα δεν έφτασε καλά-καλά. Μήπως αυτές οι γραμμές που χαράσσουν το άλλοτε απεγάδιαστο πρόσωπό της, υποδηλώνουν κούραση, ψυχική φθορά, παραίτηση; Δεν είναι και λίγα τα χρόνια που αφιέρωσε τον εαυτό της στην τέχνη της υποκριτικής. Ήταν δεν ήταν 22 χρονών, όταν πάτησε για πρώτη φορά το πόδι της στο σανίδι. Από μικρές στα βάσανα, έλεγε χαριτολογώντας η συμμαθήτριά της Αλίκη -το αντίπαλο δέος!. Και βέβαια ζήλεψε, όταν η ανταγωνίστριά της κλήθηκε -ούσα μαθήτρια ακόμα της δραματικής σχολής!- να αντικαταστήσει τη μεγάλη Συνοδινού στο ρόλο της Ιουλιέτας. Προηγήθηκε και στη Μεγάλη Οθόνη παίζοντας στην ταινία "Το Ποντικάκι". Ευτυχώς που στην Τζένη δεν άρεσε καθόλου. Αντίθετα, η δική της πρώτη εμφάνιση στην ταινία "Λατέρνα Φτώχεια και Φιλότιμο" γνώρισε τεράστια επιτυχία φέρνοντας όμως γρήγορη αναγνωρισιμότητα με όλα τα αρνητικά που συνεπάγεται. Φλας, συνεντεύξεις, κοσμικές εμφανίσεις, εμπρηστικές δηλώσεις και ένας αδιάκοπος αγώνας γεμάτος άγχος και κούραση για την πρωτιά, για τη δόξα.

Δεν ήταν αυτή για τέτοια. Η αλήθεια είναι ότι μπήκε για τα καλά στο παιχνίδι της δημοσιότητας και υποδύθηκε αριστοτεχνικά το ρόλο της σταρ, όμως είχε συνεχώς την αίσθηση ότι βρισκόταν έξω από τα νερά της. Τι να πει για το γάμο

της -γάμος, τρόπος του λέγειν- με τον μπον βιβέρ της εποχής; Μα καλά, πώς της ήρθε; Τι σχέση είχε με εκείνον τον άνθρωπο; Αυτή παρέμενε πάντα η ρομαντική βασιλοπούλα του παραμυθιού, που περίμενε τον ιππότη να έρθει καβάλα στο άσπρο άλογο. Από μικρή είχε μανία με τα ερωτικά ιπποτικά μυθιστορήματα του Μεσαίωνα. Τη μάγευαν οι ήρωες με τα σπάνια και δυσπρόφερτα ονόματα. "Καλλιμαχος και Χρυσορρόη", "Βέλθανδρος και Χρυσάντζα", "Φλώριος και Πλατζιαφλώρα". Φανταζόταν και αυτή με τη σειρά της να πρωταγωνιστεί στις σελίδες ενός τέτοιου ρομάντσου και ως άλλη Ροδάμνη να περιμένει χρόνια ολόκληρα φυλακισμένη στο κάστρο να ξανασιμίζει με τον αγαπημένο της. Μόνο που ο δικός της ιππότης δε λεγόταν Λίβιστρος ή Ιμπέριος, αλλά είχε ένα λίγο πιο κοινό και ταπεινό όνομα.

- Τζένη! Τζένη! Η Μαρία είμαι. Θα πάμε στο Γαλαξίδι για ψαράκι. Θα έρθεις;

- Όχι, Μαράκι, σ' ευχαριστώ. Θα μείνω μέσα να ξεκουραστώ. Καλά να περάσετε.

Είχε φορέσει ήδη το νυχτικό της και κατευθύνθηκε προς το κρεβάτι ψάχνοντας τα υπνωτικά χάπια στην τσάντα της. Ένα χαπάκι θα τη βοηθούσε να χαλαρώσει και να κοιμηθεί ανενόχλητη. Έβγαλε από το πορτοφόλι της μια φωτογραφία του Κώστα που είχε κρυμμένη. «Αυτός είναι ο ιππότης μου! Τι λέω ιππότης; Βασιλιάς! Αυτοκράτορας! Ο Κωνσταντίνος ο Μέγας!». Αισθανόταν τόσο τυχερή που επιτέλους βρήκε τον ιδανικό σύντροφο, ο οποίος της πρόσφερε την ασφάλεια και σιγουριά που αναζητούσε μια ζωή. «Γιατί να μην τον είχα γνωρίσει νωρίτερα; Τόσα χρόνια πήγαν χαμένα...». Προς στιγμήν μελαγχόλησε, αλλά αμέσως έδιωξε τις άσχημες σκέψεις. «Θα τον παντρευτώ και θα κάνω παιδί μαζί του. Και μόνο με αυτόν θα παίζω στο θέατρο και στο σινεμά. Μόλις γυρίσω στην Αθήνα, θα του πω για την πρόταση που μου έκανε ο Ρούσσο να ανεβάσω τη Θεοδώρα. Μαζί θα παίξουμε. Θα είμαστε το απόλυτο αυτοκρατορικό ζευγάρι!»

Ξαπλωμένη στο επίσης αυτοκρατορικό κρεβάτι –είχε να το λείει πάντως ότι της είχαν παραχωρήσει το καλύτερο δωμάτιο του αρχοντικού– βάλθηκε να ξεφυλλίζει κάνα δυο βιβλία που επέλεξε από τη βιβλιοθήκη. Το μάτι της έπεσε – όπως ήταν αναμενόμενο– στην “Πριγκηπέσσα Ιζαμπώ” του Άγγελου Τερζάκη. Αμέσως την κατέκλυσαν αναμνήσεις από την παιδική της ηλικία, τότε που ρουφούσε στην κυριολεξία κάθε σελίδα του σπουδαίου αυτού ιπποτικού μυθιστορήματος καθιστώντας το αγαπημένο της ανάγνωσμα για πολλά ακόμα καλοκαίρια. Δε θα ξεχάσει ποτέ εκείνες τις διακοπές με τους γονείς της στη Μονεμβασιά. Σε αυτή την άψογα διατηρημένη καστροπολιτεία η μικρή Τζενούλα είχε ζήσει ένα πραγματικό όνειρο · ήταν εκείνη η Ισαβέλλα, κόρη του Γουλιέλμου Β' Βιλλεαρδουίνου, ήταν εκείνη η Ιζαμπώ.

Άνοιξε την πρώτη σελίδα με σκοπό να διαβάσει τις πρώτες αράδες, όμως το πρώτο βαθύ χασμουρητό λειτούργησε αποτρεπτικά. Το χάπι, φαίνεται, έδρασε γρήγορα. Παράτησε το ογκώδες βιβλίο και έπιασε τα δύο μικρότερα. Ανήκαν στον Στέλιο Ξεφλούδα. Δεν τον είχε ακουστά. Από το βιογραφικό του σημείωμα πληροφορήθηκε ότι κατάγεται από την περιοχή. “Τα τετράδια του Παύλου Φωτεινού”. «Ενδιαφέρον φαίνεται», σκέφτηκε, «αλλά κάπως βαρύ για την ώρα». Πήρε στα χέρια της το δεύτερο. “Εσωτερική συμφωνία”. «Ωραίος τίτλος για ταινία είναι αυτός. Εσωτερική συμφωνία... ή καλύτερα... Ερωτική συμφωνία!». Τελικά προτίμησε τον τουριστικό οδηγό του νομού Φωκίδος.

Τα Καστέλλια είναι χωριό της Φωκίδας με 549 κατοίκους. Το όνομά του το πήρε από το καστέλλι, δηλαδή το κάστρο, τα ερείπια του οποίου υπάρχουν σε μικρή απόσταση από το χωριό...

Τα χασμουρητά δίνουν και παίρνουν... Τα μάτια κλείνουν...

...Για να επισφραγιστεί αυτή η νέα συμφωνία, ο Ιωάννης Δούκας πάντρεψε τη φημισμένη για την ομορφιά της κόρη του Ελένη Αγγελίνα Κομνηνή με τον αδελφό του Δούκα των Αθηνών Γουλιέλμο ντε Λα Ρος δίνοντας για προίκα τέσσερα

κάστρα, ένα εκ των οποίων ήταν τα Καστέλλια. Έτσι, τα Καστέλλια έγιναν μέρος του Δουκάτου των Αθηνών, το οποίο μετά από εκείνες τις εξελίξεις έφτασε στο απόγειο της δόναμής του...

ΚΥΡΙΑ ΚΛΕΙΩ

Διαβάξεις το βιβλίο μας, μικρή μου;

ΤΖΕΝΟΥΛΑ

Μάλιστα, κυρία. Αυτό που δεν τελειώσαμε, γιατί σας πήρε ο ύπνος.

ΚΥΡΙΑ ΚΛΕΙΩ

Για να 'ρθω να δω.

ΤΖΕΝΟΥΛΑ

Θυμάστε; Ο υπότης Δον Ρεϋνάλδος του Μονταλμπάν...

ΚΥΡΙΑ ΚΛΕΙΩ

Ω! Εγώ νόμισα πως λες για την άλλη ιστορία, που αρχίσαμε μαζί.

ΤΖΕΝΟΥΛΑ

Ποια;

ΚΥΡΙΑ ΚΛΕΙΩ

Που γύρισα ένα βράδυ και βρήκα εδώ έναν ιππότη. Να! εκεί πρόβαλε ξαφνικά. Κρατώντας το ξίφος...

ΤΖΕΝΟΥΛΑ

Δεν ήταν ξίφος. Ήταν κουτάλα.

ΚΥΡΙΑ ΚΛΕΙΩ

Λαμπρός νέος! Ευγενής, μεγαλόκαρδος, σωστός άρχοντας. Πώς ήταν τ' όνομά του;

ΤΖΕΝΟΥΛΑ

Κόμης Κώτσος...

ΚΥΡΙΑ ΚΛΕΙΩ

Κώτσος... ναι. Και μου είπες: αυτός είναι ο ιππότης μου.

ΤΖΕΝΟΥΛΑ

Ήταν ψέματα...

ΚΥΡΙΑ ΚΛΕΙΩ

Όλα τα ιπποτικά είναι ψέματα, αλλά καμιά φορά γίνονται αληθινά.

ΤΖΕΝΟΥΛΑ

Πώς να γίνουν; Ο ιππότης έφυγε.

ΚΥΡΙΑ ΚΛΕΙΩ

Μα δεν έστειλες αγγελιαφόρο τον σιγιόρ Φατούρο;

ΤΖΕΝΟΥΛΑ

Θα τον βρει;

ΚΥΡΙΑ ΚΛΕΙΩ

Τον βρήκε κιόλας! Και τον φέρνει! Δεν ακούς τα άλογα;

[Καλπασμός αλόγων]

ΚΩΤΣΟΣ

Τζενούλα!

ΤΖΕΝΟΥΛΑ

Δον Κώτσο μου!

Κώστας Τερζανίδης

Γεννήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1976 στην Αθήνα, αλλά μεγάλωσε και μένει στην Ξάνθη, όπου και διδάσκει σε Γυμνάσιο του νομού Ξάνθης ως φιλόλογος.

Δεν κάνει ιδιαίτερα, αλλά κάνει ιταλικά, χορό και ντραμς.

Παιδιά δεν έχει, αλλά έχει δύο ανίψια και ένα βαφτιστήρι.

Διηγήματά του έχουν δημοσιευτεί σε ηλεκτρονικά λογοτεχνικά περιοδικά και σε ανθολογίες διηγημάτων. «Η Εκδρομή» είναι το πρώτο του μυθιστόρημα και κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μέθεξις (2021). Σε λίγες μέρες θα κυκλοφορήσει και η συλλογή διηγημάτων με τίτλο «Εγώ δεν είμαι ποιητής» από τις εκδόσεις Μέθεξις.

Έπαινος

Μαρία Σμυρναίου

Χαλάσματα

ΤΟ ΝΕΚΡΟ ΖΩΟ ΕΙΧΕ ΠΑΘΕΙ ΤΥΜΠΑΝΙΣΜΟ. Το είχαν αφήσει δεμένο μέσα στο λιοπύρι, ποιος ξέρει πόσο καιρό... Απομακρύνεται από κει κρατώντας την αναπνοή του και μια ακόμα εφιαλτική εικόνα μέσα στην ταραγμένη του σκέψη. Λίγο πιο πέρα είναι μια στέρνα με νερό. Γιατί το είχαν αφήσει δεμένο...

Η ταραγμένη του ύπαρξη και το έγκλημά του, έχουν απορροφήσει όλον τον μέγα κόσμο. Δεν υπάρχει τίποτα πέρα από τον εαυτό του, που εννιά μέρες τώρα προχωρά μέσα στις ελιές. Προχωράει χωρίς σκοπό να κρυφτεί, χωρίς προορισμό, σε έναν ήμερο τόπο κάτω από τα φύλλα της ελιάς, που τη μέρα χρυσίζουν και προσφέρουν την ψευδαίσθηση της ειρήνης και της συγχώρεσης και τη νύχτα θροϊζουν και αρθρώνουν εκδικητικά το όνομά του. Ταραγμένος τότε πετάγεται και περιμένει να ξημερώσει. Δε θέλει να συναντήσει άνθρωπο. Όμως συνάντησε...

Κάθε μέρα από τότε που έκανε το κακό, το μυαλό του φτιάχνει την ίδια εικόνα. Εκείνος να είναι μικρό παιδί κι εκείνη όμορφη, με τα μαύρα της μαλλιά να πέφτουν στους γυμνούς της ώμους, να του χαμογελά και να του λέει γλυκά: «Ορέστη, έλα κοντά μου».

Και μετά η εικόνα αυτή μπλέκεται με το αίμα. Βλέπει μέσα στο νου του το αίμα της δευτερόλεπτα, αστραπιαία... και μετά ξανά τη μορφή της να του χαμογελά και να του λέει:

«Ορέστη, αγόρι μου, έλα».

Στέκεται στον ελαιώνα ,κοιτάζει εμπρός, κοιτάζει δεξιά κι αριστερά, κοιτάζει πίσω του. Στα αριστερά του βλέπει έναν λόφο με κάποια ερείπια στην κορυφή. Χαλάσματα... Γυρίζει τα βήματά του προς τα εκεί, χωρίς σκοπό. Σιγά σιγά αφήνει πίσω του τις ελιές, και παντού γύρω του αγριολούλουδα.

Τα αγριολούλουδα φέρνουν μια άλλη εικόνα στο μυαλό του. Μια πομπή ανθρώπων , γυναίκες και παιδιά με πολύχρωμα ρούχα που περπατούσαν αργά στο χωματόδρομο ανάμεσα στα κτήματα. Από μακριά τους κοιτάζε, αποσπασματικά τους έβλεπε. Τα κλαδιά εμπόδιζαν τη θέα. Έμοιαζαν σα να λάμβαναν μέρος σε κάποια τελετουργία, σε κάποια θρησκευτική πομπή. Οι νέες γυναίκες είχαν μαντήλες στα κεφάλια τους. Άντρες και γέροι ή γριές δεν υπήρχαν. Μανάδες μόνο με τα παιδιά τους και ορφανά που ακολουθούσαν. Έρχονταν από μακριά ,φαίνονταν εξαντλημένοι. Προχωρούσε και η πομπή σαν κι αυτόν, ακολουθώντας το γραφτό της.

Είχε τραβήξει τα μάτια του από πάνω τους και είχε πάρει να προχωράει προς την αντίθετη μεριά. Γυναίκες και παιδιά. Μάνες και παιδιά...

Η Φάτιμα και οι συντρόφισσές της αγαλλίασαν όταν έφτασαν σ' αυτόν τον ήμερο ελαιώνα. Περπατούσαν κιόλας εννιά μέρες... Αργά και προσεκτικά μέσα από πυκνά δάση. Με φόβο και τρόμο πάνω από παλιά γεφύρια. Με κόπο και προσπάθεια σε βραχώδεις λόφους και υπομονή και αντοχή κάτω από τον ήλιο, πάνω στο ξερό και σκασμένο έδαφος. Με τα πόδια βουτηγμένα στις λάσπες να προσπαθούν να διανύσουν λίγα μέτρα όταν η βροχή τις είχε μουσκέψει μέχρι το κόκκαλο.

Ήταν γυναίκες μόνο και είχαν μαζί τους μικρά παιδιά. Τις νύχτες άναβαν φωτιές και μαζεύονταν γύρω τους, να ξορκίσουν το φόβο και το σκοτάδι. Έλεγαν ιστορίες στη γλώσσα τους και νανούριζαν έτσι τα παιδιά τους. Τα εφόδια είχαν

απομείνει λιγοστά και οι άνθρωποι που συναντούσαν ήταν απρόθυμοι. Πρέπει να τα καταφέρουν μόνες τους. Κανείς δε βοηθά τους ανήμπορους. Αυτές όμως δεν ήταν ανήμπορες, ήταν διωγμένες, κατατρεγμένες.

Μετά από αυτόν τον ελαιώνα έφταναν στη θάλασσα! Η θάλασσα ήταν η σωτηρία τους. Γυναίκες και παιδιά φτάνουν στη θάλασσα και περνούν απέναντι. Στη γη της Επαγγελίας. Και εκεί το ταξίδι τους φτάνει στο ευτυχισμένο τέλος. Έτσι έχουν μάθει. Όσες άντεχαν θα έφταναν στο ευτυχισμένο τέλος του ταξιδιού.

Η Φάτιμα εκεί στον ελαιώνα παραβίασε τον κανόνα. Άπλωσε το χέρι κρυφά και έκλεψε ξεροκόμματα που ανήκαν σε άλλη. Την έδιωξαν με το μωρό στην αγκαλιά. Της έδωσαν μαζί της μόνο νερό. Το νερό είναι του Θεού. Η Φάτιμα ίσως δε φτάσει στη θάλασσα. Αλλά ποιος ξέρει το ριζικό του...

Ένα μέρος να ακουμπήσει έψαχνε τώρα με τα μάτια της και τα χαλάσματα πάνω στον λόφο την τραβούσαν κοντά τους. Βάζει δύναμη να πάει να κουρνιαστεί πάνω εκεί μαζί με το παιδί της. Ανεβαίνει και θυμάται... Ο τόπος της ήταν σπαρμένος ερείπια , κρανίου τόπος. Αποκαΐδια και θάνατος. Από τη σκέψη της περνούν αστραπιαία ,για δευτερόλεπτα, οι σφαγές. Η βία που αποτυπώθηκε πάνω της ,οι φρικτοί ήχοι του πολέμου. Ο τρόμος ξαναγυρνά και την παραλύει. Το έγκλημά της είναι εκεί αλλά δε νιώθει τύψεις. Δεν υπάρχουν περιθώρια για τύψεις, όπως τότε, λίγο καιρό πριν, δεν υπήρχε περιθώριο για δεύτερη σκέψη. Για να επιβιώσουν έπρεπε να σκοτώσει εκείνον τον άντρα. Ευτυχώς μπόρεσε.

Εδώ όμως ο τόπος έχει λευκά κρινάκια, αγριολούλουδα. Η Φάτιμα ελπίζει ακόμα. Μόνο να ξεκουραστεί θέλει τώρα...

Ο Ορέστης τώρα, καταμεσήμερο, ανεβαίνοντας το λόφο, όλο και πλησιάζει στα χαλάσματα. Είναι τα απομεινάρια ενός κάστρου που κάποτε η όψη του θα προκαλούσε δέος μα τώρα νικημένο από τον χρόνο μοιάζει περισσότερο με ταφικό μνημείο. Ένα μικρό μόνο μέρος του στέκεται όρθιο και από τις χορταριασμένες

πέτρες φυτρώνουν λουλούδια και κάππαρη. Ο τόπος γύρω του μοιάζει κεντημένος με αγριολούλουδα και σπαρμένος με πέτρες.

Σε αυτό το ύψωμα φυσάει τοπικό αεράκι. Του φαίνεται ότι τα τζιτζίκια δυναμώνουν ολοένα το αδιάκοπο τραγούδι τους. Πιάνει με τα δυο του χέρια το κεφάλι και ακουμπά την πλάτη του στη χορταριασμένη τοιχοποιία. Ήθελε να ήταν κάποιος άλλος, ήθελε να ξεχάσει, ήθελε όλο αυτό να μην είναι πραγματικότητα. Άραγε ήταν; Το μυαλό του αρχίζει να μπερδεύεται. Με μια δρασκελιά περνά από ένα άνοιγμα στην από μέσα μεριά. Κι εδώ χορτάρια και αγριολούλουδα. Κοιτάζει ψηλά τον ήλιο του μεσημεριού. Νιώθει να ζαλίζεται. Κλείνει τα μάτια του και όταν τα ξανανοίγει, τους βλέπει...

Στέκει ακίνητος στο εσωτερικό του ξέσκεπου κάστρου. Στη δυτική του πλευρά, την πιο ψηλή, υπάρχει μια ελιά. Μεγάλη ελιά. Κουρνιασμένη στον ίσκιο της και ακουμπισμένη στις πέτρες κοιμάται μια γυναίκα, έχει ένα βρέφος στην αγκαλιά της. Η νέα μητέρα κατάκοπη, φαίνεται να έχει πέσει σε λήθαργο. Είναι τυλιγμένη με ένα γκρι ύφασμα που έχει ρομβοειδή ασπρόμαυρα σχέδια και το κεφάλι της είναι καλυμμένο με μια λευκή μαντήλα. Πλησιάζει και την κοιτάει. Μοιάζει γαλήνια. Οι βλεφαρίδες της τρεμοπαιζουν. Το βρέφος έχει το κεφαλάκι του στο στήθος της και το σωματάκι του ακουμπισμένο κάτω στο χώμα. Είναι μισοσκεπασμένο από τη λευκή μακριά μαντήλα της μάνας του. Η μυτούλα του είναι υγρή.

Τα τζιτζίκια δυναμώνουν το τραγούδι τους και ο ήλιος τον καίει. Ανοιγοκλείνει τα μάτια του και τους κοιτάζει ξανά και ξανά. Βλέπει ξανά μες στο μυαλό του τη δική του μάνα με τα μαύρα της μαλλιά να τον καλεί κοντά της και μετά βλέπει το αίμα της. Κοιτάζει τα χέρια του με τρόμο. Αυτά τα χέρια έκαναν το έγκλημα. Δεν το έκανε αυτός. Αυτός δεν το έκανε.

Από μια τρύπα ανάμεσα στις πέτρες ακούγεται ένα σύριμο. Πιο πολύ το νιώθει παρά το ακούει. Ένα ύπουλο, ανατριχιαστικό σύριμο. Βλέπει το ερπετό να

προβάλει και να σέρνεται στις πέτρες του κάστρου. Να σέρνεται αργά και να κατευθύνεται στο στόχο του. Ήταν ίδιο ακριβώς με το φόρεμα της μητέρας. Ρομβοειδές. Οχιά. Σε λίγα δευτερόλεπτα θα είναι στο προσωπάκι του βρέφους.

Σκύβει και σηκώνει μια μεγάλη πέτρα, την ρίχνει με φόρα στο πλατύ κεφάλι της οχιάς. Λίγα εκατοστά πιο μακριά από το κεφαλάκι του βρέφους. Η μητέρα τινάζεται από τον λήθαργο και το βρέφος ξυπνά κι αυτό. Εκείνος καρφώνει τα μάτια του στη γυναίκα και οπισθοχωρεί γρήγορα, βγαίνει από το κάστρο και αρχίζει να κατηφορίζει τρέχοντας, πάλι προς τις ελιές. Χάνεται ανάμεσά τους και η ιστορία του ταξιδεύει στον χρόνο.

Η Φάτιμα σφίγγει στην αγκαλιά τον γιο της ,κοιτάζει το διαλυμένο κεφάλι του ερπετού και αποφασίζει πως πρέπει να εμπιστευθεί ξανά τους ανθρώπους. Κατηφορίζει τώρα κι αυτή προς τις ελιές.

Κοντά στο τέλος του ελαιώνα πια, η πομπή των κατατρεγμένων γυναικόπαιδων βλέπει από μακριά τη θάλασσα.

Το χορταριασμένο κάστρο απομένει στη μακραίωνη μοναξιά του. Κρύβει στα ερείπιά του το αποτύπωμα από βήματα, από βλέμματα και συναισθήματα που βιάζουν μια ανθρώπινη ψυχή.

Μαρία Σ. Σμυρναιού

Αποφοίτησε από το τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εδώ και είκοσι χρόνια εργάζεται στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση και νιώθει ευγνώμων για την καθημερινή της επικοινωνία με τους μαθητές της. Η ίδια είναι μητέρα τριών παιδιών. Αυτή είναι η πρώτη της προσωπική συλλογή διηγημάτων.

Έπαινος

Ντορέττα Αδαμάκη

Το σπίτι της πριγκίπισσας

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΕΧΑΣΚΕ ΣΑΝ ΑΔΕΙΟ ΚΟΥΦΑΡΙ ΕΡΗΜΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟ, στην άκρη του βράχου που δέσποζε τον κάμπο. Μπροστά στην κατηφόρα του βράχου ένα δένδρο φούντωνε, μόνο κι αυτό, ένα γέρικο κυπαρίσσι που ανεμοδερνόταν τους χειμώνες αλλά φάνταζε σαν περιστόλιτος πριγκίπας με λαμπερά χρυσαφικά και σκούρα πράσινα μετάξια το καλοκαίρι.

Πολλές φορές η Κατερίνα είχε σκεφτεί και περισσότερο είχε φανταστεί τους δύσμοιρους ιδιοκτήτες του που κάποτε το κατοικούσαν και που όταν πέθαναν κανείς δεν βρέθηκε να το διεκδικήσει, τους Φράγκους, τους Ενετούς η ίσως τους Έλληνες. Αν πάλι κάποιοι μακρινοί συγγενείς τους υπήρχαν, αριστοκράτες ίσως, είχε φανταστεί πως θα ζούσαν σε άλλο τόπο και δεν θα θυμόντουσαν καν την ύπαρξή του. Τους έλεγε δύσμοιρους γιατί δεν ήξερε τι άλλο να σκεφτεί για αυτούς που έμεναν παλιά στο Κάστρο, δεν ήξερε τι πραγματικά συνέβη, ήξερε μόνο πως δεν υπήρχε συνέχεια μια και το λησμόνησαν και το άφησαν να ρημάξει... Γιατί όμως έκανε με το μυαλό της τέτοιες σκέψεις; απορούσε και η ίδια η μάνα της όταν η Κατερίνα, κοριτσάκι ακόμα την ρωτούσε να της πει ξανά και ξανά την ίδια ιστορία, μη γνωρίζοντας και κείνη που την έλεγε αν ήταν αληθινή, φανταστική η κάτι μεταξύ των δύο.

Τα απογεύματα μετά το σχολείο η Κατερίνα εξαφανιζόταν από το σπίτι, έπαιρνε το ποδήλατο της και κατέβαινε βόλτα στον κάμπο, οι μυρωδιές του τη

λίγωναν, τα κρωξίματα των πουλιών την μεθούσαν, την άνοιξη που ήταν η καλύτερη εποχή της γινόταν ένα με τις παπαρούνες και αλάλιαζε με τις πεταλούδες, δεν μπορούσε να σκεφτεί άλλο τόπο να μεγαλώνει πιο χαρούμενη από αυτό το μικρό τόπο στην άκρη της γης. Κι όμως ο παππούς της μια μέρα κυριολεκτικά την είχε τρομάξει, «Ξένοι είμαστε Κατερίνα μου από τα πάνω τα ψηλά χωριά χωριάτες, δεν μας υπολογίζουν. Όταν κατεβήκαμε παλιά κάτω στον κάμπο ήταν δύσκολα, δεν μας δίναν δουλειές, δεν μας θέλανε, δεν μας εμπιστεύονταν «Οι βλάχοι κατέβηκαν στον κάμπο» λέγανε, «οι βουνίσιοι, οι ορεσίβιοι» βέβαια εσύ γεννήθηκες εδώ, όμως η καταγωγή δεν αλλάζει, το ξέρεις και συ, το ακούς στο σχολείο, ελπίζω μόνο να μην μας πουν να φύγουμε μια μέρα». Στο σχολείο δεν είχε πρόβλημα, μόνο μια φορά με την σημαία στην παρέλαση που δεν την άφησαν να τη σηκώσει, κάτι άκουσε στον διάδρομο για ένα παλιοβλαχάκι αλλά σίγουρα δεν ήταν αυτή «δεν μπορεί να ήταν, από πού κι ως που αυτή, παλιοβλαχάκι;» έτσι σκέφτηκε και έφυγε από τον διάδρομο, δεν συνέχισε να ακούει. Η δασκάλα τότε της είχε πει πως δεν θα κρατούσε τη σημαία γιατί ήταν λίγο κοντή και κείνη την πίστεψε, μέσα της όμως κράτησε την αγωνία μήπως φύγει, μήπως δεν ήταν αρκετά καλή γι' αυτούς, για το σχολείο και τους συμμαθητές της.

Κάθε μέρα κατεβαίνοντας τον χωματόδρομο πάνω από τα αρχαία τείχη που σαν κελύφη αγκάλιαζαν την άκρη της πόλης, έφτανε με λαχτάρα στον προορισμό της, δηλαδή έξω από το ρημαγμένο κάστρο και έτσι σαν το κλέφτη το παρατηρούσε και το παραμόνευε λες και τα ντουβάρια μπορεί να είχαν φωνή και να φώναζαν στον παραβάτη, ε ψιτ εσύ, τι παραφυλάς στα σκοτεινά; Νόμιζε έτσι οβέλτα που κινούταν πως δεν την έβλεπε κανείς, πως δεν υπήρχε ψυχή ζώσα να την αντιληφθεί, μόνο ίσως τα ξωτικά της νύχτας και του κάμπου.

Μετά γυρνούσε και έμπαινε αθόρυβα στο δικό της σπίτι «που ήσουν;» ρώταγε η μάνα «βόλτα στο κάστρο» αποκρινόταν και χάνονταν στο δωμάτιό της. Δεν πολυμιλούσαν έτσι κι αλλιώς στο δικό της σπίτι.

Άλλες φορές έφτιαχνε ιστορίες με το μυαλό της, έχοντας ακούσει και αρκετές στη γειτονιά συνδύαζε τις διηγήσεις, πως ήταν λέει μια Ιταλίδα πριγκίπισσα την εποχή των ενετών που ερωτεύτηκε και παντρεύτηκε έναν φτωχό χωρικό και η μάνα της η βασίλισσα της Ιταλίας τους είχε φτιάξει αυτό το κάστρο για να στεγάσουν τον ερωτά τους όμως κει πάνω στη γέννα της μονάκριβης κόρης της πέθανε και μάνα και νεογέννητη θυγατέρα. Τότε η βασίλισσα καταράστηκε τον φτωχό της γαμπρό κι αυτός από τον πόνο μαρμάρωσε στη πόρτα και την σφράγισε κι έτσι το καστρόσπιτο έμεινε κλειστό, έρμο και ορφανό από τότε.

Εκείνη τη μέρα όταν ξύπνησε ένοιωσε πως ήταν μία διαφορετική μέρα, ξύπνησε αλαφιασμένη ακούγοντας φωνές από το δρόμο, είχε διαδοθεί στη πόλη πως το βράδυ έπιασε φωτιά το κάστρο του βράχου. Αυτό είναι, σκέφτηκε έντρομη, το σπίτι της πριγκίπισσας! Πήρε το ποδήλατο και κατέβηκε με φούρια το δρομάκι, σχεδόν οι ρόδες πέταγαν από τη βιασύνη να φτάσει στον προορισμό της.

Η ξύλινη βαριά μπροστινή πόρτα ήταν ολοσχερώς καμένη, ο βράχος γεμάτος αποκαΐδια, τα παράθυρα πνιγμένα γκρίζα τέφρα, παντού υπήρχε ο απόηχος της κάπνας και μια μυρουδιά από αποφορά πλανιόταν στην ατμόσφαιρα. Προφανώς είχε φύγει η πυροσβεστική γιατί υπήρχαν νερά παντού, καπνισμένα ερείπια σκέφτηκε λυπημένη.

Άγγιξε διστακτικά το βρεγμένο πόμολο που άνοιξε με ευκολία, η παλιά πόρτα σύρθηκε μόνη της και στο άνοιγμα είδε το μισοκαμένο δωμάτιο, οι τοίχοι γεμάτοι σχέδια από στάχτες παντού, μαυρισμένες και οι πλάκες στο πάτωμα.

Μπαίνοντας μέσα ένοιωσε από δισταχτική μικρούλα κυρίαρχος του κόσμου, σαν ξαφνικά να μεγάλωσε, ήταν η πρώτη της φορά μέσα στο κάστρο. Προχώρησε στο κεντρικό δωμάτιο, το ταβάνι ήταν τόσο ψηλό που χανόταν το βλέμμα της, κοίταξε γύρω της, εκεί σε μια εσοχή που φαινόταν σαν παλιό τζάκι κάτι κούτσουρα τοισιρίζαν ακόμα, δεν τα πρόσεξαν οι πυροσβέστες; αναρωτήθηκε. Κοίταξε γύρω της, μισοκαμένες άδειες κούτες πεταμένες, μία βαλίτσα ανοιχτή με

απομεινάρια από παλιά ρούχα, σε μια εσοχή στο βάθος διέκρινε υφάσματα, πλησίασε, όλα μύριζαν καμένα και παλιά, αυτή η απόκοσμη μυρωδιά του χώρου μετά την πυρκαγιά και την επέλαση της πυροσβεστικής της μπούκωσε τα ρουθούνια. Σχεδόν δεν ανέπνεε. Άγγιξε τα κατεστραμμένα υφάσματα, παλιά εμπριμέ με βολάν, βελούδα πολυκαιρισμένα, ταφτάδες μαυρισμένοι, ήταν άραγε κρυψώνα που φυλούσαν παλιά υφάσματα; κάποιος έμεναν εδώ και τα είχαν αφήσει;

Έβαλε μέσα τα χέρια της, τίποτα από αυτά που άγγιζε δεν ήταν καυτό η έστω χλιαρό παρά τη λαίλαπα των προηγούμενων ωρών. Άρχισε να ψαχουλεύει πιο επίμονα, έπιανε τώρα κάτι άλλο, μία ακίδα από κάτι αιχμηρό της έγδαρε το δάχτυλο, ήταν σκληρό σαν χαρτόνι, το τράβηξε. Ένα ορθογώνιο χαρτόνι σε χρώμα σέπια εμφανίστηκε, μία φωτογραφία, ήταν νταγκεροτυπία και ήταν σίγουρη γι' αυτό γιατί το είχε μάθει στο σχολείο στο μάθημα της τεχνολογίας. Σχεδόν σβησμένη από την κακουχία απεικόνιζε πολύ αχνά ένα κορίτσι νεαρό σε ηλικία, ήταν ξαπλωμένο με κλειστά τα μάτια. περίεργη στάση σκέφτηκε σαν κάτι να περίμενε, και φορά περίεργα ρούχα, ένα πέπλο μακρύ λευκό της τύλιγε το σώμα, σαν το σάβανο του Λαζάρου στη ζωγραφιά του βιβλίου των Θρησκευτικών σκέφτηκε. Φορούσε κι άσπρο στρογγυλό καπέλο στο κεφάλι, σίγουρα δεν ήταν ζωγραφιά, ήταν φωτογραφία.

Τινάχτηκε μόλις συνειδητοποίησε πως ήταν μια νεκρή, μήπως η κόρη της βασίλισσας; αναρωτήθηκε. Το κορίτσι έδειχνε πιο μικρό απ' αυτήν, μήπως η εγγονή της;

Αυτή πρέπει να' ναι, σκιάχτηκε η Κατερίνα και πέρασαν από την σκέψη της όλες αυτές οι ιστορίες που διηγούνταν στο νησί, άρα ήταν αλήθεια;

Πως δηλαδή μία μία οι εγγονές της βασίλισσας πέθαιναν, πως πέθανε και η κόρη της σε μία γέννα και έμεινε κείνη μόνη σαν το σκιάχτρο να ρίχνει κατάρες σ όποιον περνούσε έξω από το σπίτι και πως το σπίτι ήταν καταραμένο. Θυμήθηκε

πως κάπου διάβασε πως όλες αυτές οι βασανισμένες ψυχές φυλακίζονται στις φωτογραφίες

Σκιάχτηκε τόσο πολύ που σφίχτηκε η καρδούλα της, υπήρχαν άραγε φωτογραφίες την εποχή της πριγκίπισσας η μήπως ήταν κάποια άλλη; Τα ερωτήματα έρχονταν στη σκέψη της το ένα μετά το άλλο. Κράτησε τη φωτογραφία και την κοίταξε για ώρα προσπαθώντας να διαλευκάνει την υπόθεση, πράγμα αδύνατον για την ηλικία και την εμπειρία της. Όποια κι αν ήταν, όποτε και να έζησε, το κορίτσι αυτό της θύμιζε κάποιαν πολύ γνώριμή της.

Η αδελφή της είχε πεθάνει δέκα χρονών από μηνιγγίτιδα όταν εκείνη ήταν πέντε. Για χρόνια προσπαθούσε να ξεχάσει την φρενίτιδα εκείνων των ημερών. Οι σκηνές εμφανίζονταν στη μνήμη της σαν αστραπές σε καταιγίδα. Κόσμος πήγαινε και ερχότανε γιατροί και νοσοκόμες με άσπρες μπλούζες, τόση φασαρία σε ένα σπίτι δεν είχε ξαναζήσει στη μικρή της ζωή. Μετά δεν μιλούσαν πια γι' αυτό, σταμάτησαν να μιλάνε γενικά. Δεν έλεγαν κουβέντα για τα γεγονότα και το όνομα της αδελφής της δεν συζητιόνταν πια, μόνο η μάνα της καμιά φορά έκλαιγε βουβά στη κουζίνα «τι έχεις μαμά;» τη ρωτούσε «με πείραξαν τα κρεμμύδια» της απάνταγε. Κάποιες φορές άκουγε ψιθύρους έξω από την πόρτα της από ομιλίες, μετά κάτι «μη, μην το λες αυτό...» έλεγε ο πατέρας και μετά σιωπή. Είχε συνηθίσει τη σιωπή.

Κοίταξε με ένταση το νεκρό κορίτσι « ποια είσαι εσύ; πώς πέθανες; πως ήταν η ζωή σου;» την τρόμαξε ο ήχος της φωνής της γιατί τα είπε δυνατά, η απόκοσμη ηχώ των λέξεων τράνταξε το ρημαγμένο κάστρο. Ήθελε να σταματήσει την ανάσα της, να κλείσει τα ρουθούνια της, να μην αναπνέει... τόσο ταραχτηκε. Με προσοχή έσκισε στα δύο την εικόνα κι έριξε τα κομμάτια στις λιγοστές φλόγες που τοισίριζαν κι εκείνες θέριεψαν και γίναν πελώριες. Τότε η Κατερίνα ένοιωσε μία απίστευτη λύτρωση, άμα καείς θα λυτρωθείς από τα βάσανά σου, θα δεις σιγοψιθύρισε. Την κοίταξε να γίνεται στάχτη, καλό ταξίδι αδελφούλα, είπε και για

πρώτη φορά ένα χαμόγελο φώτισε το πρόσωπό της. Όταν γαλήνεψε η φωτιά έσκυψε και μάζεψε προσεκτικά τα αποκαΐδια.

Βγήκε τραβώντας πίσω της τη πόρτα. Πέταξε τις στάχτες από τον βράχο. Τις είδε να φεύγουν μακριά, έξω, κάτω στον κάμφο εκεί όπου ο αέρας φυσούσε τώρα λυσοασμένα.

Πριν ανέβει στο ποδήλατο να φύγει, κοίταξε για μια στιγμή το σπίτι της πριγκίπισσας. Παρότι σκοτεινό από τη νύχτα και την καταχνιά της φάνηκε υπέρλαμπρο, πήρε μια ανάσα, γκάζωσε τις μικρές της ρόδες και χάθηκε στην κατηφόρα.

Ντορέττα Αδαμάκη

Ζει και εργάζεται στην Αθήνα, είναι κοινωνιολόγος και παράλληλα εκπονεί διδακτορική διατριβή. Η σύνδεση της λογοτεχνίας με την κοινωνία, η διαφορετικότητα, η αποτόπωση της καθημερινότητας αποτελούν εναύσματα για την ενασχόλησή της με την μυθολογία. Κείμενά της έχουν δημοσιευτεί σε λογοτεχνικά ηλεκτρονικά περιοδικά και είχε βραβευτεί το 2021 στον διαγωνισμό «Στέλιος Ξεφλούδας» για το διήγημά της «Το φως του τρένου».

Έπαινος

Καλλιόπη Τσακρή

Η Υπνοβατού

ΠΑΕΙ ΠΟΛΥΣ ΚΑΙΡΟΣ ΠΟΥ ΕΠΙΣΚΕΦΤΗΚΑ ΤΟΝ ΜΥΣΤΡΑ, και περιδιάβαινα τα ερείπια της βυζαντινής καστροπολιτείας. Αυτής, που στο άκουσμά της οι μεγαλοπρεπείς βυζαντινισμοί μας θronιάζουν στις κάμαρες των πορφυρογέννητων ονείρων που δίνουν ζωή στο άστοχο τώρα και στο «εγώ» του μηδενισμού της ατελούς ύπαρξής μας.

Με ένα χασμουρητό και με μια κούραση του είναι μου κοιτώ φωτογραφίες στο κινητό από εκδρομές περασμένων εποχών, τότε που η λέξη κορώνα έφερνε στο νου το στέμμα των βασιλιάδων των παιδικών παραμυθιών, άντε και την μπύρα. Η βαρετή-κυρά-καραντίνα αρχίζει να πνέει τα λοίσθια, όπως το μυαλό που παίζει ανομολόγητα παιχνίδια με την αδράνεια και το στομάχι από το πολύ φαγητό να έχει γίνει ήδη ταμπούρλο και να χτυπά στους ρυθμούς της λαιμαργίας της βαρεμάρας.

Πάντα μου άρεσε να φωτογραφίζω. Σε κάθε εκδρομή, στις διακοπές, στα ταξίδια του καλοκαιριού, παιδί, ήθελα να αποτυπώνω στο νου όλες εκείνες τις στιγμές που βίωνα. Εγώ, πάλι, δεν ήθελα να βγαίνω στις φωτογραφίες. Δεν μου άρεσα. Ένα κορίτσι μετρίου αναστήματος με γυαλιά και καρέ μαλλί. Αυτό ήμουν έφηβη. Μόνο στο νου της ρομαντικής μου ανησυχίας, τα κάστρα και τα παλάτια είχαν περισσότερη ζωή από μένα.

Στην Πελοπόννησο πήγαμε οικογενειακώς όταν ήμουν στο Γυμνάσιο. Μια απέραντη ιστορία τούτος ο τόπος, όπως και τα μνημεία της. Τα στηρίγματα της ανάμνησης. Ο Μυστράς, η Μονεμβασιά, Η Μεθώνη, η Κορώνη. Πάνε τέσσερα χρόνια που ξαναεπισκέφθηκα τα μέρη τούτα. Κι έβγαλα πολλές φωτογραφίες να αποτυπώνουν τις βυζαντινές και φραγκοκρατούμενες στιγμές και να ταξιδεύουν το νου σε ένα παράλληλο σύμπαν με αυτοκράτορες και ραδιουργίες, με πορφύρα και Game of Thrones αλλά βυζαντινά. Πληθώρα φωτογραφιών σε όλες τις καστροπολιτείες να ζωντανεύουν τις κλαγγές των όπλων και με τη φαντασιοπληξία μου να μου χαμογελούν πριγκίπισσες και πριγκίπες με αλλοτινά ενδύματα πορφύρας και μεταξιού, με αγάπες ανεκπλήρωτες, με πριγκηπέσσα Ιζαμπώ και Λέοντα Σγυρό να έρχονται στο νου ως ολογράμματα που ζωντανεύουν στη μνήμη το χιλιοδιαβασμένο αριστούργημα του Τερζάκη.

Κοιτώ τις φωτογραφίες. Μια φωτογραφία με έναν σκύλο άσπρο με μαύρες βούλες που στέκεται μπροστά από το κάστρο της Μεθώνης. Μια γιαγιά κοντά στα ερείπια του κάστρου της Κορώνης. Ένα σεντουκάκι στα τείχη στη Μονεμβασιά. Ο Μυστράς. Όλες οι φωτογραφίες έδειχναν παράξενα πράγματα που δεν θυμόμουν, εκτός από τα αποτυπωμένα κάστρα. Είναι παράξενο, μα από μικρή, αντί να παίζω με τις κούκλες, μου έκαναν κέφι περισσότερο τα διάφορα παραμύθια που ξεσηκώνουν την κοριτσιίστικη ματαιοδοξία, με τις πριγκίπισσες και τους πριγκίπες. Να τα βάζω σε μια σειρά όλα μαζί και να φτιάχνω με τη δική μου παιδική φαντασία ένα άλλο νέο παραμύθι και κάθε φορά άλλο καινούργιο.

Έτσι και με τις φωτογραφίες από τα κάστρα θυμήθηκα το ίδιο το παλιό αυτό διασκεδαστικό παιχνίδι. Εκτύπωσα όλες τις φωτογραφίες και τις έβαλα σε σειρά τυχαία. Ο σκύλος, η γιαγιά που έπλεκε, το μικρό σεντούκι ξεχασμένο στα ερείπια, μια κοπέλα με ξέπλεκα μαλλιά. Εξεπλάγην πόσες φωτογραφίες είχαν ανθρώπους από άλλες εποχές! Σίγουρα, ονειρεύομαι. Δεν είναι δυνατόν! Εγώ δεν έβγαλα τέτοιες φωτογραφίες! Σαν να είμαι σε μια πέμπτη διάσταση, να έχω ταξιδέψει σε

μια σκουληκότρυπα και να βλέπω σε πραγματικό χωροχρόνο πράγματα και καταστάσεις, όπως ο ήρωας στο *Interstellar*!

Δεν έχασα καιρό. Την επόμενη μέρα έβγαλα εισιτήρια και ταξίδεψα στο ΚΤΕΛ για Μυστρά. Μεγάλο το ταξίδι, αλλά και μεγάλη η αγωνία μου που θα έβλεπα αυτές τις εικόνες και θα τις κατέγραφα πάλι στο φακό. Τώρα πια σε κανονική φωτογραφική μηχανή. Το σκυλί ήταν εκεί. Το σκυλί που είχα δει στη βυζαντινή καστροπολιτεία πριν χρόνια να κουνά την ουρά και να μου κάνει νόημα να το ακολουθήσω. Ήξερα ότι τα σκυλιά βοηθούν τους ανθρώπους, αλλά δεν μπορούσα να καταλάβω πού το πήγαινε αυτό το σκυλί. Παλιά, στις διακοπές των παιδικών και εφηβικών μου χρόνων, όταν με έπιαναν οι ανησυχίες, έκανα βόλτα μοναχή μου σε απόμερες περιοχές. Μια μέρα ένα σκυλί με ακολουθούσε. Σαν να ήθελε παρέα κι αυτό. Έτσι, παρόλο που δεν είχα ποτέ σκυλί, τουμίλαγα καθ' όλη τη διάρκεια του μοναχικού μου δρόμου. Τουμίλαγα και ναι-πιστεύω πως με άκουγε- με το γλυκό αθώο του βλέμμα- υπομονετικός φίλος στις δικές μου ατέρμονες κουβέντες της απελπιστικής μοναξιάς μου.

Ξαφνικά έπιασε βροχή. Ο σκύλος προχωρούσε ακάθεκτος και με το βλέμμα του μου έκανε νόημα να τον ακολουθήσω. Σε ένα υπόστεγο πιο πέρα καθόταν- άκουσον άκουσον- η γιαγιά στη φωτογραφία που έπλεκε.

«Γεια σου» μου μίλησε.

Αντιγύρισα και της απάντησα.

«Τι κάνετε εδώ;»

«Θα σου πω μια ιστορία. Αυτό το κάστρο έχει μεγάλη ιστορία».

«Το ξέρω». της είπα.

«Που λες, στα χρόνια τα παλιά, μια αρχοντοπούλα ενώ ήταν σε ηλικία γάμου, δεν μπόραγε να παντρευτεί».

«Γιατί;» ρώτησα όλο απορία.

«Γιατί κάθε βράδυ έλεγαν ότι υπνοβατούσε. Ναι, Υπνοβατού την φώναζαν και όλοι την έλεγαν τρελή. Το πρωί πάλι εκείνη δεν μιλούσε. Όλοι την είχαν για σαλεμένη. Που λες, ο πατέρας της, ο βασιλιάς, τηνε πάντρεψε με το ζόρι με έναν άρχοντα που είχε την ηλικία του πατέρα της με το έτσι θέλω».

Η γιαγιά είχε πάρει φόρα και η αφήγησή της κυλούσε σαν μέλι, σαν της γιαγιάς τα παραμύθια στο χωριό που με έκαναν να ονειρεύομαι πρίγκηπες. Μόνο που εδώ δεν υπήρχαν πρίγκηπες, αλλά τέρατα.

«Που λες», συνέχιζε ακάθεκτη η γιαγιά, «τον παντρεύτηκε και νόμιζαν ότι θα θεραπευτεί από την υπνοβασία και τη σιωπή. Ο άρχοντας, όμως, ήταν τυραννικός και βίαιος. Η κοπέλα δεν μπόραγε να ξεμυτίσει και εκείνος την είχε σαν φυλακισμένη. Της είχε κοντά της μια παραμάννα και υπηρέτριες. Η αρχοντοπούλα υπνοβατούσε. Μόνο έτσι κατόρθωνε να ζει ελεύθερα. Λες και δεν ζούσε το πρωί. Όταν όλοι κοιμόντουσαν, η αρχοντοπούλα λες και ήταν από άλλο κόσμο περπατούσε με τα χέρια σε διατάσεις και με κλειστά τα βλέφαρα σε όλο το κάστρο. Μια μέρα οι φρουροί την είδαν να κοιμάται στις επάλξεις του κάστρου. Πώς δεν εσκοτώθηκε εκείνη την ημέρα, ήταν θαύμα!»

«Είναι αληθινή ιστορία, γιαγιά;», Ρώτησα.

«Αληθινή; Α, κορίτσι μου, τι νομίζεις ότι τα κατεβάζω από το κεφάλι μου; Όχι», είπε με στόμφο η γιαγιά. Το κεφάλι της χαμήλωσε και τότε είδα τις ρυτίδες που αυλάκωναν το μέτωπό της να μεγεθύνονται σαν τον σταυρό που κουβαλάει κανείς. Και τότε δεν ήξερα.

«Θέλεις να σου πω τη συνέχεια;»

«Ναι, γιαγιά. Πες μου.» Όλο αγωνία περίμενα να ακούσω τι θα μου πει παρακάτω. Κοιτούσα το βλέμμα της να χάνεται, να γίνεται ένα με την Υπνοβατού και να βαδίζει σε άλλες εποχές, σε άλλους τόπους.

«Η αρχοντοπούλα τα πρωινά πάντα με συνοδεία έκανε βόλτα σε μια λίμνη έξω από το κάστρο. Πήγαινε πολλές φορές εκεί. Η μουγγαμάρα και η αφωνία της τη βοηθούσαν να ξεγλιστρά και να ακούει τις φωνές των άλλων, τον κάθε θόρυβο. Μια μέρα εκεί που ξεκουραζόταν, είδε ένα παλληκάρι όμορφο σαν τα κρύα τα νερά να έρχεται σιμά της».

»Τότε που παντρεύτηκε τον άρχοντα η κοπέλα δεν μιλούσε πια. Ούτε έτρωγε. Είχε μείνει μισή. Το βλέμμα της πήγαινε και ταξίδευε στο όμορφο εκείνο παλληκάρι. Εκείνον με το γλυκό χαμόγελο σαν μέλι και την κορμοστασιά σαν κυπαρίσσι. Η Υπνοβατού όταν το είχε συναντήσει για εκείνο τον λίγο καιρό ήταν ομιλητική και-ω του θαύματος- δεν υπνοβατούσε. Ναι, καλά άκουσες. Τότες είχε γλυκό ύπνο, όπως και τα φιλιά του και την αγκαλιά του. Ο νεαρός ήταν στρατιώτης. Τότε είχε πόλεμο και έπρεπε να πολεμήσει. Αυτός κάθε μέρα, πριν πάει στη μάχη, τρύπωνε στην κάμαρή της και, σαν να ήθελε να της γλυκάνει τον ύπνο που δεν είχε, ή δεν μπόραγε να έχει, της έβαζε κάτω από το πουπουλένιο μαξιλάρι λίγο ζάχαρη. Και αυτό γινόταν κάθε μέρα.

«Πολύ γλυκό εκ μέρους του!» μίλησα ενθουσιασμένη. Αλλά εκτός από τον ρομαντισμό που επικρατούσε στην ιστορία της γιαγιάς, εγώ προσπαθούσα να θυμηθώ από τη βυζαντινή ιστορία πότε δεν γίνονταν πόλεμοι για να εντάξω την ιστορία ή το παραμύθι της γιαγιάς σε ένα ιστορικό και πραγματικό πλαίσιο.

«Γιαγιά, πότε συνέβησαν αυτά; Τότε επί Παλαιολόγων;»

Η γιαγιά τοιμουδιά. Το βλέμμα της καρφώθηκε στη δαντέλα που έπλεκε, τυπικό σεμεδάκι της γιαγιάς και όλων των γιαγιάδων απανταχού της Ελλάδας.

«Να, έλα να το δεις! Πλέκεις;»

«Εγώ όχι».

Τότε σήκωσε με τα δυο της χέρια το δαντελένιο σεμεδάκι και εμφανίστηκε μια κοπέλα και ένας άντρας γονατισμένος να της δίνει ένα δαχτυλίδι.

«Σου αρέσει;»

«Ναι, πολύ».

«Στο χαρίζω».

«Α, όχι, ευχαριστώ, να το κρατήσετε».

«Αυτό το σεμεδάκι πάει μαζί με ένα σεντούκι. Το σεντουκάκι είχε το δαχτυλίδι που της έκανε ο Νικηφόρος. Έτσι τότε λέγανε τον μορφονιό».

«Και πού είναι τώρα το σεντούκι;»

«Ο θρύλος λέει ότι επέζησε τόσους αιώνες στα ερείπια του κάστρου. Ήλθαν εδώ αρχαιολόγοι, μα δεν το βρήκαν».

«Γιαγιά, γιατί δεν παντρεύτηκαν τελικά;»

Η γιαγιά συνέχιζε να πλέκει χωρίς να σταματά.

«Ο νέος, συνέχισε την αφήγηση η γιαγιά, έβλεπε την Υπνοβατού κάθε μέρα στο ίδιο μέρος την ίδια ώρα. Ήταν το μυστικό ραντεβού τους. Ακόμη και πριν το γάμο, εκείνος γονάτισε και της έδωσε το όμορφο δαχτυλίδι. Της είπε να φύγουν. Να κλεφτούνε. Να αψηφήσει τις βουλές του πατέρα της και να φύγουνε μαζί. Ναι, δεν θα ήταν όλα στρωμένα με ροδοπέταλα, αλλά η αγάπη τους θα νικήσει όλα τα εμπόδια. Η Υπνοβατού δεν μιλούσε. Μόνο έσκυβε το κεφάλι. Δάκρυα καυτά πλημμύριζαν τις ροδομάγουλες παρειές της. Τίποτε. Εκείνη μόνο έκλαιγε, λες και τα δάκρυα θα έπαιρναν όλο τον πόνο και θα έφερνε την ευτυχία στη ζωή της σαν από θαύμα».

Καθ' όλη τη διάρκεια της διήγησης εγώ νόμιζα ότι παρακολουθούσα ταινία εποχής της δεκαετίας του '40 ή '50, που τόσο απολαμβάνω, και τη ματιά μου διαπερνούσαν εικόνες από τη χρυσή εποχή του κινηματογράφου με τα πολύχρωμα έγχρωμα φιλμ σινεμασκόπ με τους πομπώδεις διαλόγους και τις όλο πολυτέλεια ενδυμασίες. Με τους βασιλιάδες, τις όλο θλίψη πριγκίπισσες να περιμένουν τον γενναίο ιππότη να τις απελευθερώσει από την γεμάτη χρυσοποικιλτη μιζέρια τους. Οι μονομαχίες με τους αντίζηλους εραστές και το πάντα-happy-end-τέλος να γεμίζει την οθόνη και να καταλαγιάζει τις εφηβικές ανησυχίες μου.

Η γιαγιά είχε μια ζωντάνια στο λόγο της, που νομίζω πως βλέπω τον Νικηφόρο να στέκεται εκεί στο κάστρο του Μυστρά με το λευκό του άλογο να προσπαθεί να σώσει την Υπνοβατού από τον επικείμενο όλο δυστυχία και αναπόδραστο γάμο της, με τη χούφτα γεμάτη ζάχαρη να γλυκαίνει το μαξιλάρι και τα όνειρα της κοπελιάς, αλλά και τα δικά μου.

«Πήρε το δαχτυλίδι, το φύλαξε στο σεντούκι και στο δώμα της σε μια μυστική γωνιά αποχαιρέτησε την ευτυχία της στο πρόσωπο του Νικηφόρου και ενδύθηκε τη θλίψη με το φόρεμα του μισητού γάμου που την προόριζαν και τη θλίψη μια για πάντα».

Μα γιατί; Αναρωτήθηκα απογοητευμένη, που, παρόλο που από την αρχή γνώριζα το τέλος, είχα μια αμυδρή ελπίδα ότι η κοπέλα θα έφευγε με τον αγαπημένο της που είχε το πάντα-βυζαντινό όνομα Νικηφόρος και το happy end θα με πλημμύριζε κάθαρση και ευτυχία. Την ονειροπόληση μού έδωσε απότομα η γιαγιά.

«Τα παλιά τα χρόνια η θέληση της γυναίκας ήταν σαν το κουκούλι της κάμπιας, πριν γίνει πεταλούδα και πετάξει μακριά, όπως κάνουν τώρα οι νέες κοπέλες. Μόλις παντρεύτηκε με τον συνομήλικό του πατέρα της, η υπνοβασία έγινε πάλι τρόπος ζωής. Υπνοβατούσε το βράδυ. Έπεφτε για ύπνο σε διάφορα δωμάτια του κάστρου, την περιμάζευαν οι υπηρέτες, την τοποθετούσαν πάλι στο κρεβάτι.

Κοιμόταν μέχρι τις 12 το μεσημέρι κουρασμένη και ξυπνούσε και όλη την υπόλοιπη μέρα μέχρι να ξανακοιμηθεί η φωνή της ήταν απούσα».

Και χωρίς ζάχαρη στο μαξιλάρι της. Μονολόγησα.

»Πέρασαν πολλά χρόνια και ο θρύλος της Υπνοβατού έχει περάσει και στις μέρες μας. Μια φορά τον χρόνο, την Άνοιξη, το χωριό μας γιορτάζει τη βραδιά με τους κατοίκους να βγαίνουν στην πλατεία και ντυμένοι με τις πιζάμες και τις νυχτικές να υπνοβατούν και να χορεύουν υπνοβατώντας»

«Και πότε...» Ξαφνικά ακούω το ξυπνητήρι του κινητού μου να ουρλιάζει κανονικά και βρίσκω τον εαυτό μου να είμαι ξαπλωμένη σε ένα κρεβάτι. Στο κρεβάτι του ξενοδοχείου. Σηκώνομαι απότομα. Μήπως υπνοβατώ; Τι στο καλό συμβαίνει;

Ήταν όνειρο. Όλα αυτά ήταν όνειρο. Έχω μια ανεξήγητη αγωνία να πάω στο κάστρο σήμερα. Να ξεδιαλύνω το μυστήριο. Ξαφνικά, ακούω καμπάνες από την εκκλησία όπου βρίσκεται απέναντι από το ξενοδοχείο. Ακούγοντας πιο προσεκτικά, οι καμπάνες είχαν πιάσει τον ρυθμό της Μ. Παρασκευής. Ήταν πένθιμες. Κάποιος από το χωριό θα πέθανε. Έκανα ασυναίσθητα το σταυρό μου.

Πριν πάω στο κάστρο, μπήκα στην εκκλησία. Κάτι με τραβούσε εκεί. Και τότε μου κόπηκε η ανάσα. Και την είδα. Μια ηλικιωμένη γυναίκα, ίδια η γιαγιά που είδα στο όνειρό μου καταλάμβανε βουβή το φέρετρο. Τα χέρια της, όπως κάθε πεθαμένου που σέβεται τον εαυτό του τοποθετούνταν σταυρωτά στην καρδιά. «Θεέ μου, θα τρελαθώ!» Η κραυγή μου διαπέρασε τη σιωπή της πένθιμης στιγμής.

Μια μαυροφορούσα γυναίκα με έβγαλε έξω λιπόθυμη και με κάθισε στο παγκάκι έξω από τον ναό. «Πιες λίγο νερό να συνέλθεις».

«Ποια είναι αυτή που πέθανε; Πώς τη λένε;» Ρώτησα.

«Εδώ δεν την ξέρουμε με το βαπτιστικό της όνομα. Αλλά τη φωνάζουμε Υπνοβατού». Τινάχτηκα στο άκουσμα του ψευδωνύμου της. Μα αυτό...

«Αχ, η καημένη. Πολύ ταλαιπωρήθηκε στη ζωή της. Ήταν μια καλλονή στα νιάτα της, Αλλά τι να το κάνεις;»

»Τότε στον πόλεμο ήταν η κόρη του κοινοτάρχη της περιοχής. Εκείνος ήταν σκληρός και αυστηρός πατέρας. Δεν την άφηνε να πάει πουθενά. Πάντα με συνοδεία. Είχε την άνεση και τα πλούτη της. Κι ο πατέρας της ήταν με τους Γερμανούς. Προδότης. Πόσους αγωνιστές είχε στείλει στο εκτελεστικό απόσπασμα! Αλλά και προδότης της οικογένειάς του. Ακόμη χειρότερο. Εκείνη τη λέγανε Υπνοβατού, γιατί όλα τα βράδια υπνοβατούσε και την ημέρα ήταν μουγκή. Μετά από χρόνια μαθεύτηκε ότι ο κύρης της τη χτυπούσε και, δυστυχώς τη βίαζε.

»Γί αυτό υπνοβατούσε. Δεν μπορούσε λόγω της βίας που της ασκούσαν καθημερινά να δεχτεί η ψυχή της αυτό που δεχόταν το σώμα της και έτσι επαναστατούσε με το να βγαίνει έξω και να υπνοβατεί και να παραμιλάει, ακαταλαβίστικα για τους γύρω της. Κατανοητά γί αυτήν. Γιατί με το παραμιλητό και την υπνοβασία ζούσε σε ένα παράλληλο σύμπαν, που το κακό δεν μπορούσε να την αγγίξει. Γί αυτό το πρωί από το φόβο δεν μιλούσε. Για να μην γίνει γνωστό, ο πατέρας της την πάντρεψε με το ζόρι με έναν της ηλικίας του. Και μάντεψε, κι αυτός συνέχιζε ως διάδοχος της βίας την απάνθρωπη μεταχείριση του σώματός της. Την ψυχή της δεν την μόλυνε, αφού εκείνη για να δραπετεύει από αυτό τον εφιάλτη υπνοβατούσε. Και επειδή δεν πρέπει να μιλάς σε έναν υπνοβάτη, έτσι την άφηναν όλοι, γιατί νόμιζαν ότι είναι τρελή και ότι ο νους της έχει σαλέψει.

Μόνο κάποιες μέρες δεν υπνοβατούσε, γιατί είχε γνωρίσει έναν στρατιώτη που πολεμούσε στα βουνά στην Αντίσταση. Ήταν νέος και όμορφος και της είπε να κλεφτούνε και της έδωσε ένα δαχτυλίδι. Αλλά εκείνη αρνήθηκε, διότι ο προκομένος την εκβίαζε με τη ζωή των δικών της. Το κάθαρμα, έστειλε στο εκτελεστικό απόσπασμα και τον νεαρό, όταν έμαθε ότι εκείνη τον βλέπει κρυφά.

Το δειλινό επισκέφτηκα για τελευταία φορά το κάστρο. Ο ουρανός ήταν συννεφιασμένος, λες και θρηνούσε για τον θάνατο της Υπνοβατούς. Εγώ πάλι συγκλονισμένη, χωρίς να ξέρω αν ζω ή αν ονειρεύομαι ή να ζω σε ένα παράλληλο σύμπαν μεταξύ ύπνου, ξύπνιου και υπνοβασίας περιδιάβαινα στα στηρίγματα της μνήμης, της ιστορίας και της ανάμνησης. Και τότε είδα πεταμένο σε κάτι θάμνους ένα σεντούκι αλαβάστρινο. Το άνοιξα και είδα τη λάμψη του διαμαντιού και αναρωτήθηκα αν υπνοβατώ ή συνεχίζω να ονειρεύομαι.

Ύστερα πήρα το σεντούκι με το δαχτυλίδι και τον πήγα στον τάφο της Υπνοβατούς. Δεν ξέρω τι από αυτά είναι ψέματα και τι αλήθεια. Μερικές φορές στα παραμύθια τρυπώνει σαν μαύρη τρύπα η σκληρή αλήθεια. Άναψα το καντήλι στον τάφο της και ένιωσα πως μου χαμογελούσε. Κατόπιν, παραφύλαξα και είδα ότι εκείνη την ώρα δεν ήταν κανείς κοντά. Τότε, έβγαλα από ένα πουγκί λίγη ζάχαρη και της πασπάλισα τον τάφο.

Τώρα πια μάταια θα περιμένουν οι κάτοικοι την Υπνοβατού να κάνει τις νυχτερινές διαδρομές του πόνου της. Τώρα είναι μαζί με τον καλό της, δεμένοι με τον διαμαντένιο κρίκο της αλυσίδας της αγάπης που τους ενώνει, αλλά και της ζάχαρης που γλυκαίνει τα όνειρά της. Τώρα πια οι υπνοβατούδες αυτού του κόσμου δεν ονειρεύονται με τη γλύκα της ζάχαρης στο μαξιλάρι τους, αλλά μπορούν να μιλάνε χωρίς τα παραμιλητά του ύπνου.

Καλλιόπη Τσακρή

Γεννήθηκα και μεγάλωσα στον Άγιο Δημήτριο Αττικής. Σπούδασα Ελληνική Φιλολογία στο ΕΚΠΑ και είμαι κάτοχος μεταπτυχιακού στη Βυζαντινή Ιστορία. Η πρώτη μου επαφή με τη λογοτεχνία ξεκίνησε από τον εκδοτικό οίκο Μ. Σιδέρη, όπου εργάστηκα ως επιμελήτρια - διορθώτρια.

Εργάζομαι ως αναπληρώτρια φιλόλογος στη μέση εκπαίδευση, είμαι παντρεμένη, λατρεύω τα ταξίδια και ακόμη περισσότερο την περιπλάνηση σε μαγευτικά λογοτεχνικά τοπία.

Η ΣΥΛΛΟΓΗ «ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ»

ΜΕ ΤΑ 7 ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΤΟΝ Ζ' ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ "ΣΤΕΛΙΟΣ
ΞΕΦΛΟΥΔΑΣ" ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΣΕ ΨΗΦΙ
ΑΚΗ ΜΟΡΦΗ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ ΤΟΥ 2023
ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΩΝ ΚΩΣΤΑ
ΣΤΟΦΟΡΟΥ & ΓΙΑΝΝΗ ΦΑΡΣΑΡΗ ΜΕ
ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟ
ΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΝΟΙΚΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

